LETO XXI. — Številka 41

Ustanovitelji: obč. konference SZDL Jesenice, Kranj, Radovljica, Šk. Loka in Tržič. — Izdaja ČP Gorenjski tisk Kranj. — Glavni urednik Igor Janhar — Odgovorni urednik Albin Učakar

GLAS

KRANJ, sreda, 28. 5. 1969

Cena 50 par ali 50 starih dinarjev

List izhaja od oktobra 1947 kot tednik. Od 1. januarja 1958 kot poltednik. Od 1. januarja 1960 trikrat tedensko. Od 1. januarja 1964 kot poltednik in sicer ob sredah in sobotah

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

Po proslavi v kranjski Iskri je Slovenski oktet s članom Slovenskega narodnega gledališča Aleksandrom Valičem nastopil tudi v šoli Lucijan Seljak v Stražišču. — Foto: F. Perdan

Proslava 50. obletnice v kranjski Iskri

Kranj, 27. maja — Člani delovnega kolektiva kranjske tovarne Elektromehanika Iskra so danes dopoldne na zborovanju združenim s kulturnim programom proslavili 50. obletnico KPJ, Skoja in sindikatov. Na svečanosti je govoril sekretar organizacije zveze komunistov v tovarni tovariš inž. Franc Pogačnik. Nastopil pa je tudi Slovenski oktet z recitatorji. A. Ž.

1. julija letos

Kurivo pripojeno Merkurju

V podjetju Veleželeznina Merkur in podjetju Kurivo v Kranju je bil minuli petek referendum o pripojitvi Kuriva k Merkurju. Člani obeh delovnih kolektivov so se odločili za pripojitev. V Kurivu je glasovalo za pripojitev 21 članov, eden je bil proti, ena glasovnica pa je bila neveljavna. V Veleželeznini Merkur pa je od 375 vpisanih članov kolektiva na petkovem referendumu glasovalo 307 zaposlenih (80,2 odstotka). Za pripojitev jih je glasovalo 272, proti jih je bilo 31, 4 glasovnice pa so bile neveljavne. Tako je v Merkurju glasovalo za pripojitev Kuriva k njihovemu podjetju 89,2 odstotka članov kolektiva. Do pripojitve bo prišlo 1. julija. A. Ž.

Turistična sezona

Turistična sezona je pred vrati. Turistične delavce v nekaterih znanih letoviščih pa te dni spreletavajo precej mešani občutki. Popraševanje tujcev po hotelih, turističnih sobah, prireditvah je letos še posebno veliko. Pravo nasprotje letom nazaj, ko smo pred vrati z odprtimi rokami čakali na vsakega posameznega gosta. Takrat tudi nismo beležili tako uspešne turistične rezultate.

Je pa res, da je ta naš turizem še vedno precej nuhast. Sedaj imamo hotele, različne prireditve itd., na enkrat pa smo ostali brez gostinskih delavcev. V tujini so jim ponudili dvakrat ali trikrat večji zaslužek in odšli so seveda tja.

Kaže torej, da smo v zadnjih dveh, treh letih kljub precejšnjim investicijam v turizmu pozabili na glavno in že ničkolikokrat povedano investicijo: Na kadre. Redki učenci gostinskih šol in tisti, ki se šolajo za turistično dejavnost, imajo danes štipendijo. Gostinska in turistična podjetja najbrž še vedno mislijo, da bodo ti mladi kadri po končani šoli kar sami prileteli in zaprosili za službo. Le škoda, da se pri vsej dosedanji tovrstni praksi nismo naučili, da so to sila kratkoročni računi. Zato ne bi bilo odveč že sedaj razmisliti, kako bo prihodnja leta. Če gradimo hotele, bi bilo prav, da bi hkrati vlagali denar tudi v tiste, ki bodo v njih zaposleni?!

Res pa je tudi, da bo po napovedih turističnih delavcev letošnja sezona pravo nasprotje tistim pred leti. Če bo vreme lepo in tudi mednarodno nebo kolikor toliko jasno, bomo jeseni najbrž kar zadovoljni. V Bohinju in na Bledu so na primer hoteli za letošnjo sezono že skoraj polni. Podobno je tudi v drugih krajih na Gorenjskem. In če bomo uresničili vse tiste napovedi iz različnih programov, bomo opravili polovico dela že za prihodnje leto. Pozabiti ne bi smeli, da je v vsaki turistični sezoni že kanček reklame za prihodnjo.

A. Ž.

Pogovori z avstrijskimi sindikati

Radovljica, 27. maja — V hotelu grad Podvin pri Radovljici bodo danes in jutri tradicionalni vsakoletni pogovori med delegacijo avstrijskih sindikatov (ÖGB) in jugoslovanskimi sindikati.

Stane Kavčič na Koroškem

Ljubljana, 27. maja — Na povabilo koroške deželne vlade je odpotovala na dvodnevni obisk na Koroško delegacija izvršnega sveta Slovenije. Vodi jo predsednik Stane Kavčič. Delegacijo je sprejel deželni glavar Hans Sima.

VELIKA NAGRADA LOKE — Med dirko prikolic do 500 ccm so gledalci še posebno uživali. Kar sedem najbolje uvrščenih z lanskoletnih tekem za svetovno prvenstvo je startalo v Škofji Loki. Zmagala sta Klaus Enders in Ralf Engelhardt iz Zvezne republike Nemčije — (Poročilo o dirki berite na zadnji strani). — Foto: F. Perdan

V mesecu mladosti

Priznanje Tončki Vodnik

V okviru raznih prireditev v mesecu mladosti bo republiška konferenca zveze mladine Slovenije tako kot prejšnja leta tudi letos podelila priznanja posameznikom za dolgoletno in požrtvovalno mentorsko delo z mladino. Priznanja bodo podelili v sredo.

Predsedstvo občinske konference zveze mladine v Kranju je letos predlagalo za to priznanje predmetno učiteljico na osnovni šoli France Prešeren v Kranju tovarišico Tončko Vodnik. Med vojno je Tončka Vodnik kot Skojevka aktivno pomagala partizanom in sodelovala pri organiziranju pionirskih trojk. Svoje delo z mladino pa je nadaljevala tudi po vojni. Tako že 15 let dela v taborniški organizaciji, v turističnem društvu, pri Planinskem društvu in pri zvezi prijateljev mladine. Za svoje prizadevno delo je dobila že vrsto pohval — bila je odlikovana tudi z medaljo dela in z medaljo zaslug za narod.

Pred dnevi pa je republiška konferenca zveze mladine Slovenije obvestila občinsko organizacijo zveze mladine v Kranju, da je predsedstvo republiške konference na zadnji seji sklenilo letos podeliti priznanje za mentorsko delo z mladino tudi Tončki Vodnik. A. Ž.

Konferenca ZK v Radovljici

V petek popoldne bo v Radovljici razširjena seja občinske konference zveze komunistov. Razpravljali bodo o rezultatih gospodarskih organizacij v minulem letu ter o uspehih in načrtih za letos. Dopolnili bodo tudi poslovnik o delu občinske konference in sklep o organiziranosti ZK v občini. Razen tega bodo tudi izvolili člane republiške konference zveze komunistov Slovenije in pregledali delo komiteja med obema zasedanjima konference.

Kranj se oddolžuje borcem

Na 19. in ob tem tudi zadnji seji Sveta za zadeve borcev NOV in vojaških vojnih invalidov občine Kranj so ugotavljali, da se občinska Skupščina z vsemi ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami v občini dostojno oddolžuje borcem NOV. Stekla je namreč mandatna doba prvega sveta, ki je v dveletni dobi občutno ublažil mnoge težave prizadetih borcev in njihovih družin, kar je uspeh širokega sodelovanja in razumevanja vseh dejavnikov občinskega merila in tudi delovnih skupnosti.

Ustrezne spremembe občinske zakonodaje in stalno dodeljevanje najnujnejših sredstev je omogočilo, da so samo lani dodelili 21 stanovanj borčevskim družinam ter nakazali 47 parcel borcem za gradnjo svojih hiš. Stalno družbeno pomoč — čeprav s poprečjem 175 dinarjev mesečno še ni zadovoljiva — sprejema letos 225 socialno potrebnih, v 15-ih primerih pa so že letos dali enkratno pomoč posameznikom ob določenih nesrečah oziroma težavah. Za rekreacijo je lani dobilo ustrezen regres 124 posameznikov, letos predvidevajo, da se bo ta številka še povečala na 150, za pomoč kmetom-borcem so lani razdelili nad 80.000 din, mnogim borcem so pomagali pri zaposlitvi, njihovim otrokom, zlasti otrokom padlih, do štipendij in primernega poklica in podobno.

Na osnovi posebnega odloka, ki tudi sodi v sklop raznih predpisov v korist borcem, so lani dodelili za potrebe borcev okroglo 480.000, letos pa 520.000 dinarjev. K. M.

Katica Stevanović izročila štafeto

V nedeljo zvečer je bila na stadionu JLA v Beogradu tradicionalna prireditev ob dnevu mladosti. Na njej je nastopilo okrog sedem tisoč mladincev in mladink iz vseh krajev Jugoslavije, ogledalo pa si jo je okrog 50 tisoč gledalcev. Udeležil se je je tudi predsednik Tito s soprogo Jovanko. Po končani več kot enourni prireditvi je v imenu tisočev mladih izročila štafetno palico tovarišu Titu za 77. rojstni dan s pozdravi mladih in starejših Jugoslovanov asistentka niške univerze Katica Stevanović.

A. Ž.

Delovni program za prihodnji dve leti

Jutri (četrtek) popoldne se bodo na prvi seji sestali člani občinske konference socialistične zveze Kranj. Razpravljali bodo o delu občinske konference SZDL v preteklem mandatnem obdobju, ocenili predvolilno aktivnost in letošnje volitve, pregledali delovni program za prihodnji dve leti, izvolili organe občinske konference in dopolnili pravila občinske organizacije socialistične zveze. A. Ž.

Z varčevanjem pri Gorenjski kreditni banki

● — DOSEŽETE
visoko obrestovanje hranilnih vlog in deviznih računov;

● — STE ZAVAROVANI
za primer nezgodne smrti (pogoj: navadna vloga 1000 din) in trajne invalidnosti (pogoj: vloga 1000 din vezana na odpovedni rok nad eno leto);

● — POSPEŠUJETE
gorenjsko gospodarstvo in s tem

● — DVIGATE
svoj življenjski standard

ZATO SE ČIMPREJ VKLJUČITE MED NAŠE VLAGATELJE!

JESENICE ● KRANJ ● RADOVLJICA ● ŠKOFJA LOKA ● TRŽIČ

Nova država

Ustanovna konferenca SKOJ, 10. oktobra 1919 v Zagrebu pa je potekala brez slovenske udeležbe. Levica v vrstah JSDS je še vedno upala, da bo prepričala desnico in desničarsko vodstvo za priključitev k SDPJ(k). V ta namen je 20. oktobra 1919 izdala poseben proglas za socialistično delavstvo, ki ga je podpisal Lovro Klemenčič, da bi le-to na XI. kongresu JSDS zahtevalo združitev slovenskega proletariata z ostalim proletariatom Jugoslavije. »Strankin kongres ne sme biti sestanek voditeljev, ki se vidijo vsak dan in ki brez kritike odobravajo lastno taktiko, ampak mora biti resnični izraz volje širokih mas našega socialističnega proletariata,« poudarja proglas in opozarja, naj proletariat Slovenije dobro pazi, komu bo zaupal svoje interese. »Kapitalizem« — pravi proglas — »bije svojo poslednjo bitko. Pri tem se poslužuje vseh mogočih sredstev. Zlasti hoče na zvit način vnesti razdor v delavske vrste. Posebno si prizadeva podkupiti, omehčati in v spanje zazibati delavske voditelje z denarjem, z dobrimi službami, z ministrskimi sedeži. Na ta način hočejo naši izkoriščevalci doseči, da bi tudi stranka služila kapitalu in gospodi, kakor ji služijo vse druge stare in nove stranke v Jugoslaviji.« Ob zaključku delavstvu, oziroma delegatom, ki se bodo udeležili kongresa predlaga, naj zahteva od XI. kongresa JSDS izpolnitev treh glavnih zahtev, in sicer, prvič združitev JSDS s SDPJ (k), drugič združitev slovenskih strokovnih zvez v Centralni delavski strokovni svet, ki je bil ustanovljen v Beogradu takoj po ustanovnem kongresu SDPJ(k), in tretjič, naj delavski in kmečki proletariat prepovesta svojim voditeljem vsako paktiranje z boržuazijo.

Ta proglas je med članstvom JSDS naletel na velik odmev. Vodstvo stranke pa se svoji oportunistični politiki ni hotelo odpovedati. Da bi levici preprečili uspešen nastop na XI. kongresu, je konec oktobra 1919 Anton Kristan, minister v Davidovičevi vladi, dal preko Žerjava zapreti Lovra Klemenčiča in druge vidne voditelje levice v stranki, da bi ne mogli prisostvovati na XI. kongresu JSDS, ki je zasedal dne 1. in 2. novembra 1919 v Ljubljani.

Kljub temu, da je Kristan dal zapreti za čas kongresa najvidnejše levičarje, ni imel na kongresu svobodnih rok za uveljavitev svoje politike. Tudi sredina, ki jo je zastopal Rudolf Golouh, je nasprotovala Kristanovemu ministerializmu in desničarski taktiki stranke, razen tega pa so prišle do izraza tudi močne levičarske težnje, ki jih je Kristan izigral z dvolično resolucijo, ki je sicer nalagala izvrševalnemu odboru, da poskrbi za združitev vsega jugoslovanskega proletariata, vendar ni povedala ničesar določnega, v kakšnem okviru naj bi se ta združitev izvršila. Kristan in desničarji v vodstvu JSDS so potrebovali časa, da bi se pripravili na odločilni udarec proti levičarskemu gibanju v stranki. S »političnimi direktivami naše stranke«, ki so jih začeli objavljati 20. februarja 1920 v 41. številki »Napreja« so napovedali boj levici, dne 22. februarja pa je izvršilni odbor JSDS s kooptiranjem svojih somišljenikov 2. novembra 1919 v Ljubljani spremenil sklepe XI. kongresa in formuliral v devetih točkah smernice politike, ki jo je zastopal Kristan in njegov krog. Zdaj so levičarji spoznali, da ni več moč računati na pristop JSDS k PSDJ(k) in da bo morala levica iz JSDS izstopiti. »Ugotovitve« JSDS, formulirane v 9 točkah, so razkol v slovenskih socialističnih vrstah pospešile.

V času teh notranjih trenj v stranki je v podružnici JSDS na Jesenicah levica narasla v mogočno večino. To se je poznalo tudi pri delovanju strokovne kovinarske organizacije, ki je to leto priborila jeseniškemu delavstvu osemurnik. Razen tega je strokovna organizacija ustanovila dve novi vplačilnici, eno na Javorniku in eno na Blejski Dobravi.

M. Klinar

Žiri bodo kmalu — približno do konca julija — dobile nov, 38 metrov dolg betonski most prek Poljanščice. Sredstva zanj je prispeval cestni sklad SRS, dela pa izvaja podjetje Remont gradnje Žiri. — Foto: F. Perdan

V garniziji Stane Žagar v Kranju je bil pred dnevi tehnični zbor za rezervne starešine Gorenjske. Ogledali so si različno opremo in orožje. To pomeni, da je vojašnica odprta za vse delovne ljudi, ki se zanimajo za ljudsko obrambo. — Foto: F. Perdan

O razvoju turističnega gospodarstva

Danes (sreda) popoldne se bosta v Radovljici na drugi skupni seji sestala oba zbora občinske skupščine. Najvažnejši točki dnevnega reda bosta vsekakor razprava in sklepanje o možnosti razvoja turističnega gospodarstva v radovljiški občini in obravnavanje pripomb k idejnim načrtom osnovnih šol v občini. Predlog o razvoju turističnega gospodarstva je bil dlje časa v razpravi, idejni načrti pa so bili razstavljeni v stavbi občinske skupščine in v posameznih krajih v občini.

Na dnevnem redu današnje druge seje obeh zborov občinske skupščine je deset točk.

A. Ž.

KMETIJSKO ŽIVILSKI KOMBINAT, SKLADIŠČE KRANJ (bivši Beksel)

obvešča

potrošnike krmil, da ima stalno na zalogi razna krmila za:

- kokoši nesnice in piščance
- krave molznice in tele ta
- prašiče
- koruzo v zrnju, šrot, pšenico itd.

Cene zmerne
Dostava hitra

Predstavljamo vam: Almiro

Alpska modna industrija Almira iz Radovljice se je s svojimi izdelki povzpela v sam jugoslovanski vrh, cenjena pa je tudi v tujini. Lani je ta 500-članski kolektiv praznoval 20-letnico obstoja in to obletnico so proslavili z lepimi proizvodnimi rezultati. V zadnjih petih letih so namreč ob 21-odstotnem zmanjšanju števila zaposlenih povečali proizvodnjo skoraj za trikrat. Levji delež za takšen porast gre novi organiziranosti, novi tehnologiji in le manjši delež odpade na čiste investicije. Uvedli so štiriizmensko delo na avtomatskih strojih in začeli izdelovati nove materiale, ki so dobili na tržišču polno veljavo. Očitna je tudi njihova skrb za zaposlene, saj so v zadnjih treh letih zabeležili najvišjo stopnjo vlaganja v družbeni standard na posameznika. Kako se zavedajo strokovnosti svojih sodelavcev, pove že podatek, da so imeli pred petimi leti le 7 tehnikov, medtem ko imajo danes 30 tehnikov, dva inženirja, več komercialistov, ekonomistov in diplomantov višje šole za organizacijo dela. Direktor Almire Miro Kavčič pravi, da imajo težave z deviznim režimom. »Na tržišče želimo uvesti nove materiale, ki pa jih restrikcije v deviznem režimu onemogočajo. Zadovoljni pa smo z investicijsko politiko, ki nam je omogočila dolgoročnejše vlaganje, kar prej nismo mogli.«

V. G.

ELEKTROTEHNIŠKO PODJETJE KRANJ

Gregorčičeva ulica 3

proda naslednja osnovna sredstva:

1. STRUŽNICO (strižna dolžina 65 cm) 2000 N din
2. COMBI IMV (osebni), 1000, nosilnost 1000 kg 4500 N din
3. KOMPRESOR (nov) K-222 — m 5.5 Škofja Loka 1000 N din

Ogled osnovnih sredstev pod točko 1., 3. vsak dan od 12.—14. ure na Vodopivčevi ulici št. 9 — Kranj
Licitacija za osnovna sredstva bo 6. junija 1969 ob 10. uri v prostorih — Vodopivčeva ulica 9, Kranj.

Razprodaja:

viškov elektroinstalacijskega materiala, rezervnih delov elektrogospodinjskih ter radio-televizijskih sprejemnikov.

Izredno ugodne cene — tudi do 50 % popusta.

Prodajamo vsak dan v prostorih (spodaj Vodopivčeve ulice 9 — Kranj.

Svet je res umazan

Vaš stolpec

NI še tako dolgo, ko je prek dvesto prebivalcev Stare Fužine podpisalo zahtevo, da pošte iz Stare Fužine ne smejo preseliti v Bohinjsko Bistrico. To so storili, ker je Podjetje za PTT promet v Kranju prebivalce 17. aprila letos obvestilo, da bodo pošto zaradi lastninskih zadev morali okrog 15. maja letos preseliti. Stavba, v kateri je bila do sedaj pošta, je namreč zasebna last, lastnik pa namerava poslopje preurediti.

Čeprav bi bila preselitev v Bohinjsko Bistrico začasna, saj bodo v bližini hotela Jezero v Bohinju kmalu začeli graditi novo poštno poslopje, pa prebivalci pravijo: Pošte ne damo!

»Ne le zaradi nas, marveč zaradi turistov. Letos turistični delavci napovedujejo dokaj lepo turistično sezono in precejšen obisk tujih gostov. Preselitev pošte pa med sezono prav gotovo ne bi bila v prid bohinjskemu turizmu. Če je že tako, da pošta ne more biti v sedanjem poslopju, predlagamo, da jo PTT podjetje preseli v stavbo družbenih organizacij.«

Ko smo se pred kratkim pogovarjali s predstavnikom PTT podjetja v Kranju tovarišem Praprotnikom, nam je povedal, da stvar le ni tako enostavna: **»Mi bi seveda raje videli, da pošte ne selimo, dokler ne bo zgrajeno novo poslopje. Če pa bo prišlo do tega, da jo bomo preselili, pa žal ne moremo ustreči predlogu prebivalcev. Preureditev predlaganega poslopja z vsemi dodatnimi deli bi nas veljala nekaj milijonov starih dinarjev. To pa je malce prehuda vsota morda le za nekaj mesečno preselitev.«**

Razen tega pa smo tudi zvedeli, da bi novo poslopje pravzaprav že morali začeti graditi. Predvideno je bilo celo, da bo to gotovo do začetka letošnje glavne turistične sezone. PTT podjetje ima sredstva za gradnjo zagotovljena, zataknilo pa se je menda pri Turist progresu, v Radovljici, ki je posredni investitor gradnje.

Ko smo o tem poprašali direktorja Turist progresa inž. Mikeša, nam je povedal, da so se dela zavlekla, ker jim Ljubljanski urbanistični zavod ni pravočasno izdelal načrtov. Zato bodo z gradnjo začeli v začetku julija, poštno poslopje pa bo končano do konca septembra, če bo občinska skupščina pravočasno dala dovoljenje.

Kaže torej, da se je osemletni vozel, (takrat so namreč že začeli razmišljati o gradnji nove pošte na tem področju) začel odmotavati. In čeprav bi bila nekajmilijonska investicija za začasno preureditev stavbe za pošto najbrž res nesmiselna, upamo, da bodo v radovljiški občini poštno zadrego uspeli rešiti po želji prebivalcev Stare Fužine. **A. Žalar**

Kranj letos ne sodeluje

Občinski odbor rdečega križa Kranj in njegov izvršni odbor sta sklenila, da letos Kranj ne bo sodeloval v akciji zbiranja odvečnih oblačil, obutve in posteljnine. Akcija je bila predvidena za 29. maj popoldne, v njej pa naj bi v primeri z lansko akcijo sodelovale vse slovenske občine.

Lanska akcija, v kateri sta sodelovali samo Ljubljana in Kranj, je bila zelo uspešna. Na ljubljanskem področju so zbrali okoli 80 ton blaga, na kranjskem pa okoli 10 ton. Občinski odbor rdečega križa Kranj je lahko zaradi tolikšne količine dobro ohranjenih oblačil in ostalega lahko ustregel vsem prošnjam za te vrste socialno podporo, razen tega pa so del oblačil odstopili bolnišnici za živčno bolne v Begunjah, Domu onemoglih v Preddvoru ter bolnišnici na Golniku. Okoli 5000 kilogramov blaga pa je sedaj shranjenih kot »železna rezerva« v skladišču osnovne šole Duplje.

Skladišče je lepo urejeno, blago prav tako, saj so za to porabili kar tri tedne. Akcija sama ter urejanje, razkuževanje in ostalo je veljalo več kot milijon starih din. Vendar niso stroški vzrok, da akcije v Kranju letos ne bo. Skladišče v osnovni šoli Duplje je namreč treba izpraznitiker šola razred potrebuje za ureditev stanovanja. Nove količine zbranega blaga bi zato organizacijo spravile v zadrego, kam z oblačili. Letos jeseni bodo sicer dobili nove prostore v novem otroškem vrtcu, do takrat pa je treba z zbiranjem seveda počakati.

Mestne organizacije rdečega križa v Kranju so se s tem predlogom izvršnega odbora in občinskega odbora rdečega križa strinjale, obenem pa so predlagale, da bi bila akcija zbiranja oblačil v Kranju vsako drugo leto.

L. M.

Letošnja letovanja otrok

Po nedavno izvedeni anketi med učenci osnovnih šol v kranjski občini je lani letovala polovica učencev. Nekateri so bili na počitnicah s starši, nekateri v kolonijah, ki jih organizirajo taborniške in druge organizacije, ter v kolonijah za bolehne otroke.

Tudi letos, vsaj za sedaj kaže, število otrok, ki naj bi preživeli štirinajst dni ali tri tedne na morju ali kje drugje, ne bo bistveno večje od lanskega. Obalne občine, ki žive izključno od turizma, namreč vsako leto znova dvigujejo takse za uporabo obale, komunalne takse in podobno, kar nedvomno vpliva tudi na ceno oskrbnega dne.

Zavod za klimatsko zdravljenje otrok v Kranju si prizadeva, da bi bilo deležnih počitnic na morju kar največ bolehnih otrok z Gorenjske. Število takih otrok v kartotekah otroških dispanzerjev je precejšnje, kar 5 odstotkov vseh otrok na Gorenjskem. Letos zavodu ne bo uspelo pripraviti letovanja za vseh 5 odstotkov teh otrok, pač pa jim je uspelo v sodelovanju s socialnim zavarovanjem in občinskimi skupščinami zagotoviti letovanje za 3 odstotke bolehnih otrok na Gorenjskem. Stroški za letovanje teh otrok se namreč delé med socialno zavarovanje občine, del pa plačajo starši sami ali pa delovne organizacije. Letos je torej namenjeno za letovanje gorenjskih otrok, bolehnih seveda, 63 milijonov. V štirih letih pa naj bi se vsota toliko povečala, da bi lahko zagotovili letovanje za vseh 5 odstotkov bolehnih otrok na Gorenjskem. S tem bi bile izpolnjene tudi vse zmogljivosti zavoda v Novi gradu. Tako bo letos letovalo v Novi gradu 1200 gorenjskih otrok. Ker ni toliko denarja, da bi lahko letovali že letos vsi bolehni otroci Gorenjske, bodo nekaj prostora odstopili tudi za zdrave otroke. Štirinajst dni bodo letovali predšolski otroci iz vrtcov. Oskrbni dan zanje velja 1500 starih din, plačajo pa starši sami. Prav tako bo tudi letos rdeči križ Kranj poslal na letovanje 57 socialno ogroženih otrok s kranjskega področja.

Za ostale zdrave otroke, ki bodo sami ali pa v spremstvu staršev letovali na morju, pa so počitnice organizirale taborniška organizacija, društvo prijateljev mladine, TVD Partizan, dijaški dom v Kranju in drugi.

S taborniki bo pod šotori v Fažani letovalo 400 otrok v treh do štirih izmenah. Sprejmejo otroke od sedmega leta naprej. Do enajstega leta je cena za štirinajstdnevno letovanje 15.000 starih din, za nečlane pa 2000 din več.

TVD Partizan Kranj bo organiziral tri izmene v juliju in avgustu v Banjoli pri Pulju. Za otroke do 8 let starosti z vodnikom stane 14-dnevno letovanje 13.000 starih din. Za otroke od osmega leta do štirinajstega pa je cena letovanja 18.000 din.

Društvo prijateljev mladine pa bo organiziralo letovanje za 30 otrok v Avstriji v okviru sodelovanja z organizacijo Kinderland Junge Garde iz Celovca. L. M.

INDUSTRIJA GUMENIH, USNJENIH IN KEMIČNIH IZDELKOV
»Sava«
KRANJ

zaposli takoj

večje število delavcev

v starosti do 30 let

Pogoj:

— končana osemletka
— odsluženi vojaški rok

Pismene prijave sprejema kadrovska služba podjetja najkasneje do 2. junija 1969.

Sprašujemo

predsednika radovljiške občinske skupščine Stanka Kajdiža

»Tovariš predsednik, že pred leti je Gozdno gospodarstvo Bled prijavilo sodniku za prekrške kmetovalce iz Sela, ker so pasli živino na Jelovici. Februarja letos pa so kmetovalci dobili zaporne pozive, ker niso plačali denarne kazni. Vemo pa, da so kmetovalcem kasneje zaporne pozive odvzeli. Vseeno pa so potem nekateri morali v zapor. Kaj vi menite o tem nenavadnem primeru in o pašništvu v planinah nasploh?«

»Žal mi je, da je do tega prišlo. S takšnim načinom reševanja nekaterih nepravilnosti se namreč ne strinjam. Sem namreč za takšno politiko, ki skuša razumeti težave kmetijstva in jim tudi pomagati. Res pa je, da je zadeva že precej stara in da kljub najrazličnejšim poskusom nismo mogli nič narediti. Mislim, da so takrat naredili napako, ko so kmetovalce prijavili. Konkretni primer bi namreč lahko Gozdno gospodarstvo Bled, kmetijske zadruge in kmetje sami rešili. In če skušam biti povsem objektiven, menim, da so kmetje nekaj tudi sami krivi, da se je zadeva tako čudno razpletla. To sem jim tudi povedal, ko so bili pri meni in ko smo se dogovorili za najugodnejšo rešitev.

Mislim, da nekaterih vprašanj s področja kmetijstva, gozdarstva itd. ne moremo reševati z borbo za staro pravdo. V primeru pašništva, ki se je tako čudno razpletel, gre kvečjemu za novo pravdo, kar pomeni, da bi bilo treba sporazumno najti nove pašne površine. To pa bomo skušali v kratkem s predstavniki Gozdnega gospodarstva in predstavniki kmetijskih zadrug tudi rešiti. Konkretni, vsekakor sila neljub primer kmetov iz Sela pa bomo skušali prav tako zadovoljivo urediti.« **A. Žalar**

Družben dogovor le sprejet

Na zadnji seji skupščine gorenjske komunalne skupnosti za zaposlovanje v ponedeljek so znova obravnavali osnutek družbenega dogovora o skupnem financiranju in izvajanju enotnega programa dela službe za zaposlovanje v Sloveniji, ki so ga na prejšnji seji pred 11 dnevi zavrnili. Tokrat so ga sprejeli.

Še pred razpravo o dogovoru pa so najprej popravili poslovnik skupščine, vsled katerega se je zadnjikrat zataknilo pri glasovanju. Določili so, da sklepi postanejo veljavni, če zanje glasuje več kot polovica prisotnih članov skupščine.

O samem dogovoru je predložila svoje mnenje delovna skupnost zavoda za zaposlovanje. Bilo je prav nasprotno tistemu, ki ga je imela skupščina oziroma njen izvršni odbor na prejšnji seji. Kolektiv zavoda je predloženi osnutek z manjšimi dopolnitvami sprejel, enako pa je potem storila tudi skupščina.

Ponedeljkova seja je bila sklicana za 9. uro. Ker pa je bilo navzočih le 8 članov od 27, niso bili sklepčni. Kar 12 članov, ki niso prišli na sejo, se tudi ni opravičilo. V zadnjem mandatnem obdobju, ko so sklicali vsega 5 sej, je bil to že tretji primer nesklepčnosti.

Sejo so potem ponovno sklicali za 13. uro in po telefonu znova obvestili člane skupščine. Drugič jih je prišlo 14, tako da so le lahko zasedali. sl

Lovsko gospodarski načrti do leta 1973

Na zadnji seji tržiške občine Tržič, bila je pretekli petek, so se odborniki najdlje zadržali pri lovsko gospodarskih načrtih do leta 1973. Res je, da so predložene načrte sprejeli, vendar so imeli ob njih tudi nekaj kritičnih pripomb.

Na območju tržiške občine Kovor in Tržič, ki imata skudelujeta dve lovski družini — paj okoli 5800 ha lovišč. V obeh loviščih je največ srnjadi, gamsov, slede zajci, fazani, veliki petelini in ruševci. Iz omenjenih lovsko gospodarskih načrtov obeh lovskih družin povzemamo, da bo poglavitna skrb lovske družine Kovor v bodoče posvečena zniževanju števila srnjadi na predvideno oziroma določeno število predvsem z namenom, da dosežejo ustrezno spolno razmerje. Nadalje nameravajo povečati število gamsov in zajcev, medtem ko naj bi ohranili sedanje število ruševcev in velikih petelinov. Tudi lovska družina Tržič si bo prizadevala ohraniti predvideno število v svojem lovišču, želi le malo zmanjšati število srnjadi in jelenjadi ter povečati število ruševcev in zajcev.

V razpravi so se nekateri odborniki dotaknili tudi problema škode, ki jo povzroča divjad na poljih. Odbornik Perne z območja Loma in Grahovš je omenil, da so občani na zborih volivcev večkrat pritoževali na račun jelenjadi. Že pred leti so obravnavali problem zaščite gozdnih pridelkov. Res je, da so takrat tudi postavili ograd, vendar je ta sedaj že skoraj propadla. Zato bi bilo treba po mnenju odbornika Perneta to ograd popraviti in spraviti jelenjad v rezervat. Odbornik Godnov je imel v svoji razpravi precej pikrih besed na račun državnih lovišč. Menil je, da omenjena lovišča ne posvečajo preveč skrbi vzreji divjadi, temveč jim gre zgolj za komercialni učinek in da divjad samo streljajo. Dejal je, da se mu zdi nerazumljivo, da morata tržiški lovski družini posvečati vso skrb in sredstva vzreji divjadi, državnemu lovišču pa tega ni treba.

Odborniki so nato sprejeli lovsko gospodarske načrte in naročili svetu za gospodarstvo, da na svoji prvi seji ugotovi, ali so pripombe posameznih odbornikov upravičene ali ne.

V. Guček

Sprejet delovni program kamniške občine

Letos predvidoma 12 do 14 sej in 3 ločene seje zbora delovnih skupnosti

Na svoji drugi seji v novem mandatnem obdobju je skupščina občine Kamnik sprejela tudi program svojega letošnjega dela. Kamniška občinska skupščina naj bi letos na 12 do 14 sejah in na ločenih sejah zbora delovnih skupnosti obravnavala vse pomembne družbeno ekonomske, politične, socialne in kulturne zadeve, ki so pomembne za nadaljnji razvoj občine.

Osnovna naloga skupščine v letošnjem letu izhaja iz programskih izhodišč organizacije SZDL, ki so jih obravnavali na kandidacijskih konferencah socialistične zveze. Tako si bo skupščina v celoti prizadevala krepiti in razvijati samoupravljanje v občini in širših družbenopolitičnih skupnostih. Pred sprejemanjem sklepov in odlokov bo skupščina upoštevala mnenja občanov, družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov. Skratka, gre za široko javno obravnavo določenih problemov in za kar najširši stik občinske skupščine z občani oziroma volivci.

Poleg skupnih sej obeh zborov bo kamniška občinska skupščina določene probleme obravnavala tudi na sejah kluba odbornikov, na sejah svetov, posameznih komisij in na posvetovanjih posameznih skupin odbornikov in republiških poslancev. Skupščina se bo prav tako še naprej vključevala v sodelovanje z drugimi gorenjskimi občinami, s tem pa naj bi dosegli večjo kvaliteto dela strokovnih služb, cenejše usluge občanom in racionalnejše trošenje sredstev za splošno potrošnjo. Sodelovanje z drugimi gorenjskimi občinami se ne bo omejilo samo na področju upravnega delovanja skupščin in delovanja inšpekcijskih služb, temveč bo zajelo tudi področje gospodarskega razvoja ter druga področja življenja in dela občanov.

Nadaljnja pozornost kamniške občinske skupščine v letošnjem letu bo posvečena urbanizaciji občine, razpravam o stanovanjski problematiki in programom perspektivnega razvoja gospodarskih organizacij v kamniški občini. Pozitivna je tudi odločitev kamniške občinske skupščine, da si bo prizadevala v čimkrajšem času pridobiti vsa potrebna dovoljenja občanom in delovnim organizacijam, ki se bodo odločili za gradnjo ali popravilo stanovanjskih ali industrijskih objektov. Takšno usmeritev bo še bolj omogočil nedavno sprejeti urbanistični program za območje kamniške občine.

Vili G.

S seje kranjske občinske skupščine

Odborniška vprašanja

Sodeč po odborniških vprašanjih, ki so jih odborniki še pred sprejetjem dnevnega reda postavljali na četrtkovi drugi skupni seji obeh zborov kranjske občinske skupščine, bo novo izvoljena skupščina kar živahna. Vprašanj je bilo precej, vendar bi bilo ta hip še preveč neobjektivno oceniti, če so volivci izvolili odbornike, ki bodo kos vsem zastavljenim nalogam. Eno pa vsekakor drži. Nekateri odborniki so že na začetku svojih mandatov opozorili na nekatere komunalne probleme posameznih krajev.

Tako je odbornik Pernuš opozoril, da je treba popraviti vaško cesto od Srednje Bele do Zelenega hriba. Dejal je, da je za ureditev te poti in tudi mostu odgovorno podjetje Vodovod, ki pa do sedaj kljub večkratnim opozorilom ni pokazalo kaj dosti razumevanja.

Odbornik Dolinar pa je povedal, da volivci Gorenje Save v Kranju vztrajajo, da ne želijo biti pokopani na žabniškem pokopališču.

Tov. Blagotinšek je opozoril, da na Planini v konicah spet primanjkuje pitne vode. Hkrati pa je poprašal, kdo je izdal dovoljenje, da se je pred kratkim voz s cigani naselil na Planini.

Odbornik Grašič pa je poprašal, kako je z asfaltiranjem ceste Naklo—Strahinj. Povedal je, da je za asfaltiranje zagotovljenih že sedem milijonov starih dinarjev. Na to vprašanje je takoj odgovoril predsednik občinske skupščine Slavko Zalokar. Dejal je, da je vse odvisno od tega, če bo Cestno podjetje Kranj lahko kreditiralo asfaltiranje ceste Štular—Jezerski vrh. Za zdaj namreč kaže, da bo premalo denarja za ureditev tega dela ceste v kranjski občini. Šele ko bo Cestno podjetje naredilo končne izračune, se bo tudi pokazalo, kako je z letošnjo modernizacijo cest Bobovk—Bela, Naklo—Strahinj in Trata—Adergas.

Po tem pa so se oglasili še štirje odborniki. Tovariš Burgar je poprašal, kdaj bo izdano lokacijsko dovoljenje za razširitev pokopališča v Predosljah. Tovariš Novak je menil, da bi bilo za odpravo nekaterih ozkih grl na cesti Prebačevo—Hrastje potrebnih le nekaj skromnih sredstev. Odbornik — predstavnik volivcev iz Lahovč pa je poprašal, kako je z asfaltiranjem ceste skozi Lahovče. Dobil je odgovor, da bo ta predlog aktualen ob razpravi o resoluciji za leto 1970.

Nazadnje pa je eden od odbornikov povedal, da so zadružniki na seji sveta kmetijske zadruge Cerklje predlagali pocenitev goriva za kmetijske motorne stroje.

Vsi odborniki bodo dobili odgovore na zastavljena vprašanja (razen zadnjih dveh) na prihodnji seji obeh zborov kranjske občinske skupščine. A. Ž.

Stanovanjski problem še ni rešen

Med temeljnimi življenjskimi potrebščinami — hrano, obutvijo in obleko — je stanovanje prav gotovo najtežje dosegljivo. Medtem ko danes skoraj ne slišimo več tarnanja, da nam primanjkuje hrane ali obleke, pa o pomanjkanju stanovanj še govorimo. Razlogov za to je več — kadar je treba graditi stanovanje, navadno potrebujemo precejšnjo vsoto denarja. Drug razlog za pomanjkanje stanovanj pa je hitrejše priseljevanje v mesta, kot je naraščanje stanovanjskih gradenj. V zadnjih dvajsetih letih se je prebivalstvo naših mest povečalo za več kot 200.000 ljudi, ki potrebujejo okoli 2,5 milijona kvadratnih metrov nove stanovanjske površine. Ker po sedanjih cenah velja kvadratni meter stanovanjske površine približno 1600 dinarjev, je to prav gotovo velika investicija za družbeni standard.

Ob vsem tem ne gre pozabiti dejstva, da so se v zadnjih desetih letih močno povečali tudi gradbeni stroški in da se je zaradi tega porasta stanovanjske izgradnje v zadnjih desetih letih povečal le za 43 odstotkov, čeprav smo za to gradnjo porabili štirikrat več finančnih sredstev.

Po zadnjih podatkih smo imeli v Sloveniji lani 478.000 stanovanj in na 100 stanov. je prišlo 108 gospodinjstev. Omenjeno število predstavlja 9,5 odstotka vseh stanovanj v naši državi, čeprav je to nekoliko več, kot odpade na Slovenijo odstotek prebivalstva. Lani smo v Sloveniji zgradili 9671 stanovanj, kar pomeni 7,2 odstotka od števila stanovanj zgrajenih lani v vsej državi.

Zanimiv je tudi podatek, koliko časa v poprečju traja gradnja. V enem letu je končanih blizu devet odstotkov začetih gradenj, v dveh letih nekaj več kot 57 odstotkov in v treh letih 27 odstotkov začetih gradenj. Gorenjske občine so lani zgradile naslednje število stanovanj: Jesenice — 90 (površina 4686 m²), Kamnik 22 stanovanj (918 m²), Kranj — 128 (6455 m²), Radovljica — 67 (3329 m²), Škofja Loka — 47 (2502 m²) in Tržič — 98 s površino 5424 kvadratnih metrov.

Rekli smo že, da so stroški za gradnjo v zadnjih letih precej porasli. V zadnjih desetih letih so se cene tipskih stanovanj gibale nekako takole: enosobno stanovanje (39 m²) je leta 1957 veljalo 19.556 din, leta 1967 pa že 57.571 dinarjev. Dvosobno stanovanje v dvoetažni zgradbi — 54 m² — je leta 1957 veljalo 29.425 dinarjev, pred dvema letoma pa je bilo treba zanj odšteti že 92.244 din. Medtem ko je bilo leta 1957 mogoče kupiti trosobno stanovanje — 77 m² — za 38.621, pa je pred dvema letoma veljalo kar 113.650 dinarjev.

Omenimo naj še to, da se pri gradnjah stanovanj vse bolj uveljavljajo zasebniki, vendar pa v naši republiki še vedno več kot polovica na novo zgrajenih stanovanj odpade na družbeni sektor. Zanimiva je tudi ugotovitev, da zasebni sektor gradi v naši republiki večja stanovanja, medtem ko družbeni sektor gradi manjša, in to v glavnem za trg.

V. G.

Preteklo soboto so v prostorih nekdanje glasbene šole v Kamniku odprli prenovljene prostore kamniške ljudske knjižnice. Knjižnica ima 13.500 knjig. — Foto: F. Perdan

Kamniška knjižnica v novih prostorih

V okviru praznovanja dneva mladosti so preteklo soboto v Kamniku v prostorih bivše glasbene šole odprli prenovljene prostore ljudske knjižnice. Preureditev zgradbe, ki je v samem mestnem središču, je veljala 15.000 dinarjev, enako vsoto denarja pa so porabili za nakup notranje opreme. Večji del sredstev je prispeval občinski sindikalni svet iz Kamnika in sindikalne podružnice kamniških delovnih organizacij.

Knjižnica ima 13.500 knjig, razdeljena pa je na šest oddelkov, ki so tudi prostorsko ločeni. Imajo oddelek za revije in čitalnico, strokovni ter leposlovni oddelek. Ker je med bralci največ mladine, so ustanovili poseben pionirski oddelek, kjer je mogoče dobiti tudi knjige za šolsko čtivo.

Število knjig stalno povečujejo, saj kupujejo vse knjige, ki izidejo na Slovenskem. Prav tako so naročeni na 47 revij in časopisov. Bralci najraje posegajo po prevodih tujih pisateljev, zadnje čase pa zahtevajo vedno bolj tudi knjige slovenskih pisateljev. Samo lani so v kamniški knjižnici posodili okoli 19.000 knjig, vendar je med bralci vse premalo delavcev.

Kamniška ljudska knjižnica je nekako osrednja knjižnica v občini, v 10 krajih imajo namreč organizirane izposojevalnice. Tako so knjige dostopne kar najširšemu krogu občanov. Težave imajo pri izbiri knjižničarjev v izposojevalnicah, ker je aktivnih knjižničarjev bolj malo. Najbolj uspešni izposojevalnici knjig imajo v Zgornjem Tuhinju in Komendi.

V knjižnici si žele, da bi se v čitalnici zbralo čimveč bralcev, ki žele dobro knjigo ali revijo, ščasoma pa bi morda lahko prirejali tudi literarne večere ali pogovore z avtorji posameznih del. Torej lahko rečemo, da je nova knjižnica za Kamnik ponovna spodbuda za širši razmah kulturno-prosvetne dejavnosti.

-žr

Veličasten shod mladih

Radovljiška prireditev v čast dneva mladosti — srečanje mladih zborov in orkestrov je bila veličastna manifestacija za praznik mladine, obenem pa najbolj množičen prikaz zborovskega petja na osnovnih šolah in estetsko-vzgojne dejavnosti glasbenih šol.

Na srečanju se je predstavilo nad 500 mladih pevcev, združenih v naslednje pionirske in mladinske zbore: pionirski ter mladinski pevski zbor osnovne šole Lesce pod vodstvom zborovodje Tatjane Škrjanec, pionirski pevski zbor osnovne šole Radovljica pod vodstvom Janeza Pristavca, mladinski pevski zbor osnovne šole Radovljica, ki ga vodi zborovodja Peter Škrjanec, pionirski pevski zbor osnovne šole Bohinjska Bistrica s tamburaškim orkestrom pod vodstvom Egona Miheliča, mladinski pevski zbor osnovne šole Gorje in orkester šole in Svobode Gorje pod vodstvom zborovodje in dirigenta Mira Rozmana, nadalje mladinski pevski zbor osnovne šole Lipnica, zborovodja Jožica Potočnik ter mladinski pevski zbor osnovne šole Bled, ki ga vodi Alenka Špenko. Celotni zborovski del sporeda pa sta obogatila tudi oba orkestra glasbene šole iz Radovljice pod vodstvom dirigenta Jožeta Ažmana ter z Bleda pod vodstvom Antona Noča. Skupaj je nastopilo osem različnih zborov in trije orkestri s tridesetimi pesmimi in skladbami v bogatem in pestrem dveurnem programu. Najveličastnejši pa je bil zaključni del sporeda, ko je naenkrat nastopalo več kot tristo mladih pevcev s pesmima Bilečanka ter Bratje le k soncu svobode; dirigiral pa je prof. Egi Gašperšič.

Prireditev pa ni bila le zgolj manifestativne narave množičnosti, marveč je tudi pokazala, da na naših šolah gojijo ne le množično, marveč tudi kvalitetno zborovsko petje. Stanje se je zlasti v zadnjih nekaj letih močno popravilo, ko so prišli na šole usposobljeni mladi glasbeni pedagogi, ki so se lotili težavnega dela glasbene vzgoje z vso resnostjo in vnemo pa tudi dovolj podkovani s strokovnim ter pedagoškim znanjem.

B.

Slepi pevci z Dunaja in Koroške v Kranju

Zveza slepih Slovenije vabi na koncert mladinskega pevskega zbora slepih z Dunaja in Koroške. Koncert bo v nedeljo, 1. junija, v dvorani Delavskega doma Kranj. Nastop 50-članskega zbora je posvečen 50. obletnici njegove ustanovitve. Pevci so sami izrazili željo, da bi radi gostovali v Jugoslaviji. Pokroviteljstvo nad nastopom je prevzela skupščina Občine Kranj. Ker glavno mesto gorenjske ne premore tovrstne vokalne skupine, bo Avstrijcem vrnil obisk Mariborski zbor slepih. Datum gostovanja še ni določen, verjetno pa bodo nastopili na skupni reviji.

Molière - Scapinove zvijače

Jutri zvečer, 28. maja bo v Prešernovem gledališču letošnja premiera dramske družine pri Prešernovem gledališču. Dajali bodo Moliéra — Scapinove zvejače. Delo je režiral Marjan Belina, v glavnem pa nastopajo: Jože Kovačič, Mirko Cegnar, Vlado Uršič, Jože Trobec, Jože Vunšek, Tine Oman, Biba Uršič in Miča Udir. Sceno je pripravil Saša Kump.

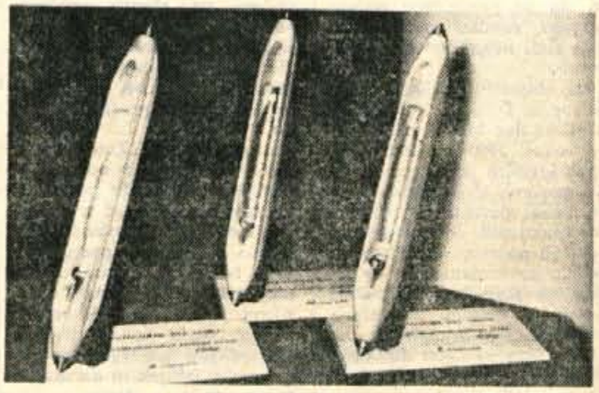

Trem najboljšim na minuli reviji slovenskih kratkih filmov v Kranju so podelili zlati, srebrni in bronasti tkalski čolniček. — Foto: F. Perdan

Kroparski pevci na Koroškem

Pred kratkim so gostovali pevci komornega moškega zbora »Stane Žagar« iz Krope spet pri zamejcih — slovenskih rojakih na Radišah pri Celovcu.

To je že četrti obisk oziroma sedmo srečanje tega kvalitetnega zbora, enega najboljših na Gorenjskem, s kulturnimi delavci in rodoljubi onstran meje.

Čeprav so eni kot drugi v številnih stikih prenesli prek meja veliko nepozabnih pesmi, se predstavili številnim obiskovalcem vselej z res dobrim sporedom, so bili tokrat nadvse zadovoljni in navdušeni ob izvajanju bogatega repertoarja narodne pesmi, izredno hvaležni in pozorni ob podajanju nadvse barvitih dalmatinskih pesmi, presenečeni nad mojstrskimi izvajanjem renesančnih in umetnih pesmi.

Lepo predstavo in vtis na poslušalce je ustvarila skupna izvedba z domačim mešanim zborom G. Verdija zborovska pesem (zbor sužnjev) iz Nabucca.

Dirigentu prof. Egiju Gašperšiču, prireditelj in avtor mnogih pesmi, je uspelo v sedmih letih ustvariti res nadvse kvaliteten zbor, ki reprezentira in z upravičenostjo zastopa ne samo svoj okoliš, občino, marveč ves gornji del Gorenjske v številnih krajih v bratskih republikah in prek meja.

Izredna homogenost, izbor in kvaliteta zbora žanjejo uspehe, številni angažmaji prek sezone, priznanja in odličja so skromen dokaz te edine kulturne dejavnosti v Kropi.

Poleg večjega števila snemanj v mnogih radijskih studijih so imeli naši poslušalci možnost čuti in videti pred kratkim uspele emisije v javnih radijskih oddajah in TV programu.

Razumevanje in sodelovanje delovnih kolektivov, občinske zveze za prosveto in kulturo z omenjenim zborom so res lahko vzoren primer, kako s posluhom in pomočjo lahko obdržati nivo in število naših amaterskih zborov, katerih dejavnost vse bolj stagnira, oz. ne najde v svojem razvijanju pomoči in podpore.

F. Murko

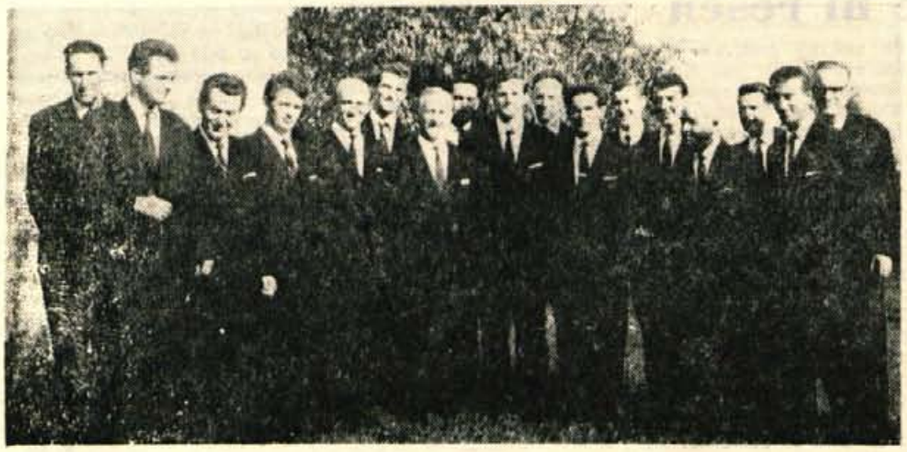

Češkoslovaška pomlad 1969

»Vrnite mi krono, zvezda je mrknila!« (1)

Nevšečnosti na meji — Letala odganjajo tujce — Prvomajski bojkot Pražanov

Okrog treh popoldan je bilo, ko smo obstali pred živopisano lato na obmejnem prehodu iz Avstrije v ČSSR. Vrata nizke, zanemarjene, škatli podobne stavbe ob cesti so se odprla. Debel carinik je priracal venkaj in zahteval potne liste. Ni ga dosti brigalo, kaj prevažamo s seboj. Le dve steklenici žganja, štrleči iz natrpane potovalke, sta za hip zbudili njegovo pozornost. Mislil sem že, da bo začel sitnariti, a je le pomežiknil in zaupljivo pripomnil: »Mmm, jugoslawischer Sliwowitz ist gut! Potlej se je obesil na konec zapornice in jo mukoma dvignil. Zapeljali smo mimo — v 500 metrov širok obmejni pas, ki ločuje Avstrijo od Češkoslovaške.

POZDRAVLJENA, ČESKOSLOVAŠKA!

Mejni pasovi so vedno zanimiva stvar. Po njih je moč ugotavljati stanje v neki deželi in njene odnose s sosedo. V času mednarodnih zapletov se spremenijo v eno samo minsko polje, prepreženo z bodečo žico in obdano s stražnimi stolpi. Pričakoval sem, da bomo nekaj podobnega videli tudi na češkoslovaški meji. In res. Že kakih sto metrov od dobrodušnega avstrijskega »čuvarja domovine« ter njegove predpotopne »šrange« smo sredi golih, temnorjavih posek levo in desno ob cesti uzrli izdajalske mreže, ki so pravzaprav sprožilci in alarmne naprave hkrati. Kot srebrni pajčolani se razprezajo vzdolž nevidne črte ločnice in izginjajo v daljavi.

Carinarnica na češkoslovaški strani je živo nasprotje njene bližnje sosede. Četrt metra debel in prav toliko širok jeklen drog, vsajen med dve betonski kupoli, ki oklepata cestišče, bi ustavil tudi oklopnike, ne le slaboten avtomobil. Iz moderne, s steklom krite zgradbe onkraj utrjenega prehoda so stopili elegantno napravljeni možje. Na njihovo znamenje je fant v kabini poleg ene izmed betonskih kapelic premaknil nekakšen vzvod in zapornica se je neslišno odstranila. Požrli sta jo odprtini v stenah, med katerima je tičala.

Češkoslovaški cariniki so bili sicer zelo prijazni, a zato toliko bolj radovedni. Brskali so po prtlagi, segli v kovček in odprli potovalko. Toda razen konzerv, obleke in drugih vsakdanjih predmetov tamkaj ni bilo ničesar spotakljivega. Se pregled dokumentov, nekaj prijaznih besed in odpeljali smo dalje. Skupina Avstrijcev, pri kateri so cariniki našli 1000 kron — le-te je prepovedano nositi čez mejo, lahko jih kupiš šele v Češkoslovaški — ni imela takšne sreče. Njihov avtomobil so neizprosni možje v modrih uniformah skoraj razdrli.

VOJAK Z METROM

Naj vam naposled predstavim trojko, ki bo v temle potopisu igrala glavno vlogo: Tone — šofer, organizator in neuradni vodja potovanja, Janez, njegov brat in moja malenkost. Omeniti velja tudi avtomobil fiat 850, ki se je izkazal za odlično vozilo. Ves čas 2300 kilometrov dolgega križarjenja ni niti enkrat zatajil.

Drvimo torej proti severu, proti Pragi, hoteč čim prej doseči Rakovnik, industrijsko mesto, ki leži zahodno od prestolnice in kjer nas je že pričakoval Tonetov prijatelj Karel. Ceste v ČSSR so presenetljivo dobre. Ne sicer takšne kot v Avstriji, a neprimerno boljše od mnogih naših. Naselje, blizu katerega smo prestopili mejo, se imenuje Dolnje Dvorište, prvo večje mesto ob južni magistrali pa so Češke Budjevice, star, lep kraj s čudovitim trgom kvadrataste oblike ter majhnimi, prikupnimi trgovinicami krog in krog njega. Vzhodno in južno od bivšega centra rastejo nove četrti blokov in stolpnic. Vrvež po ulicah je spominjal na katerokoli srednje evropsko mesto. Če bi ne bilo rjovečih migov 23, ki noč in dan švigajo nad strehami hiš ter vznemirjajo ljudi (v bližini so namreč velika letališča in vojašnice), bi se človek tu počutil kar prijetno. Tako pa tujci brž poberejo šila in kopita ter odidejo.

Med vožnjo skozi predmestje smo pobrali avtostoparja, mladega, postavnega vojaka dvajsetih let, ki je odhajal domov v Pardubice, na prvomajski dopust. V avtu sredi popotne navlake je bilo zanj ravno še dovolj prostora. Začeli smo se pogovarjati, ali bolje — sporazumevati. Pri tem so roke in mimika igrale odločilno vlogo, kajti naše znanje češčine ni obsegalo več kot nekaj deset besed. Kljub temu je fant povedal marsikaj zanimivega o lanskem avgustu in dveh morečih dneh življenja pred naperjenimi avtomati ruskih »odrešiteljev«.

Potlej smo prešli na bolj lahkotno snov. »Koliko časa boš še vojak?« sem vprašal sopotnika. Razumel me je, se nasmehnil, vendar ni odgovoril. Roki sta mu segli v žepe elegantne, skoraj kot po meri sešite uniforme in privlekli na dan star platnen krojaški meter. Raztegnil ga je. Pri črtah, ki označujejo centimetre, je bil trak do polovice prirezan. Centimetri so pomenili dneve. Vsak večer fant enega odtrga.

»Še 160 jih imam pred seboj,« nam je pokazal.

»V Jugoslaviji te stvari štejemo kar na prste,« hitimo razlagati.

»Pri nas tudi. Ampak takole je še bolj pripravno,« reče vojak in vtakne svoj nenavadni koledar nazaj v žep.

IZGUBLJENI SREDI PRAGE

Medtem se je stemnilo. Valovito pokrajino, polno nizkih gričev, so razsvetljevali samo še veliki ognji, ki jih tamkajšnje prebivalstvo zakuri vsako leto 30. aprila, slaveč enega od starih čeških praznikov — kresno noč.

Okrog osmih zvečer smo zapeljali v predmestje Prage. Veselil sem se že vrveža, ki nas bo zajel, gneče, razkošnih hiš in okrašenih velemestnih četrti. Prestolnica Češkoslovaške je znana po tem, da na večer pred prvim majem vsa oživi, da kar iižareva praznično vzdušje. Ampak tisto noč so ulice ostale temačne in prazne, grozljivo prazne. Tu in tam kak pešec ,ki je hitel kdo ve kam, ne oziraje se na levo, ne na desno, ter nekaj osamljenih avtomobilov, katerih žarometi so včasih za hip oblili mračna pročelja zgradb, je bilo vse, kar smo lahko videli. Čim prej dalje, ven iz mesta, sem si mislil in to tudi povedal kolegoma. Strinjala sta se. Toda želje so eno, dejanja pa čisto nekaj drugega. Zaman smo hiteli iz ulice v ulico, iščoč table, na kateri bi pisalo: Rakovnik. Sreča nas je očitno zapustila.

»Nekoga bo treba vprašati za smer,« smo se končno zedinili in ustavili prvega mimoidočega, ki nam je primahal nasproti. Možaku sprva ni bilo kaj prida do pogovora, a ko je zvedel kdo smo, se je razživel.

»Jugoslavci?! Dobrodošli! Pozdravljeni! Eh, vi ste še edini iskreni prijatelji Češkoslovaške, vi se onih ne bojite . . .«

Kaj več že nisem mogel razumeti. Prehitro, preveč navdušeno je govoril, vmes pa nam vihravo stiskal roke. Le s težavo smo mu dopovedali, kaj bi radi, da smo zašli in da se nam zelo mudi. In res je začel razlagati, v katero smer moramo ter dodal, naj vmes spet koga vprašamo za svet. Potem se je nečesa domislil, izvlekel zmečkan listič in nanj napisal: To so trije Jugoslovani. Potujejo v Rakovnik. Prosim, pokažite jim, kod morajo!

»Pomolite tole vsakomur, ki ga boste ustavili!« nam je zabičal ob slovesu.

Z lističem in ustrežljivimi Pražani, ki so vsi po vrsti reagirali podobno kot že omenjeni možak, smo se okrog polnoči le rešili iz labirinta neštetih križišč, obvozov in zaprtih ulic (na mnogih mestih namreč še vedno popravljajo razrito cestišče ter odstranjujejo zmaličene, od tankov poškodovane tračnice). Praga, vsa mračna in zapuščena, je ostala za nami. A tedaj mi ni bilo več žal, da sem jo spoznal takšno. Eden od meščanov, ki smo ga prosili za pojasnilo, nam je razložil, da prebivalstvo čisto načrtno bojkotira slovesnosti ob prazniku dela. Vzroka menda ni treba še posebej omenjati.

I. Guzelj

(Dalje prihodnjič)

Delegacija Medicine v Loki

Od 23. do 26. maja se je mudila na obisku v Škofji Loki delegacija pobratenega italijanskega mesta Medicina, ki jo je vodil predsednik občine Marangoni Argento. Delegacija je imela več razgovorov s predstavniki občine Škofja Loka in drugih političnih organizacij o nadaljnji krepitvi in nadaljnem razširjanju stikov med pobratenimi mesti Medicino in Škofjo Loko ter medsebojnem spoznavanju in zbliževanju, da se v to sodelovanje pritegne širši krog prebivalstva obeh mest in v iskanju možnosti tesnejšega sodelovanja na gospodarskem področju.

V tem okviru je za leto 1969 v programu izmenjava otroške kolonije do 15 otrok, nastopi glasbenikov, izmenjave na športnem področju in podobno.

V tem času si je delegacija ogledala novo telefonsko centralo in trgovsko hišo NAMA v Škofji Loki in novo tovarno TERMIKO v izgradnji na Trati pri Škofji Loki. Nadalje se je delegacija udeležila otvoritve novega mostu v Hotavljah, ogledala pa tudi urejeno zasebno kmetijstvo v Gorenji vasi, predvsem hlev in živino. Kot gost je delegacija prisostvovala 20. jubilejnim hitrostnim dirkam, zvečer pa je bila skupaj z županom in ostalimi gosti iz Sela na Koroškem, ki so ob tej priliki zapeli nekaj najbolj priljubljenih koroških narodnih pesmi v splošno zadovoljstvo gostov iz Italije.

Le še korak do Lune

Kje so meje človeškega znanja in poguma? Kdo ve! Ameriška vesoljska trojka jih je v petek razširila tako rekoč v neskončnost. Stafford in Cernan sta se namreč spustila 15 kilometrov nad Lunino površino in si ogledala mesto, kjer naj bi junija letos pristal prvi umetni satelit s človeško posadko - Lunarni modul. Njuno vozilo je delovalo skoraj brez napake. Tudi potem, ko se je bilo treba vrniti in se združiti z matično ladjo Apollo 10, je pokazalo, da ameriška vesoljska znanost uspešno premaguje ovire, ki jo še ločijo od naravnega Zemljinega satelita. Veličastni sprejemi, pozdravi govori in navdušenje mornarjev na ladji Princeton, kamor so po uspešne pristanku v Tihem oceanu, blizu otočja Samoa, v ponedeljek okrog 18. ure vkrcali tri astronavte, je še povečalo zmagoslavje Stafforda, Cernana in Younga (slednji ni videl Meseca iz take bližine kot njegova rojaka, saj je moral krmariti vesoljsko ladjo Apollo 10).

Toda bolj kot najnovejši podvig Američanov nas muči vprašanje, ali tudi na ta izziv Sovjetska zveza ne bo reagikonuru? Nihče ne ve odgovorala. Kaj pripravljajo v Bajriti. Očitno je le, da vesoljska velesila številka 2 ni posebno navdušena nad poletom s človeško posadko. Kaže, da poglavitni cilj njenega prodora med zvezde predstavlja velika orbitalna postaja, sestavljena iz večih delov raket, ki bi služila za odskočno desko proti oddaljenim planetom (Mars, Jupiter . . .). Katera od obeh poti je boljša? Kdo bo prvi na Luni? Kopica vprašanj, ki mučijo strokovnjake po vsem svetu, je še vedno brez odgovora. Tudi s prijnečenji je namreč treba računati.

I. G.

KOMPAS ŽICNICA ZELENICA obvešča, da žičnice ne obratujejo zaradi rednega letnega vzdrževanja. Pričetek obratovanja bo pravočasno objavljen.

Višji inspektor Flagg je zmajal z glavo. »Ne, človek, ki je umoril Lisgarda, je najnevarnejši zločinec Londona. Lahko vam tudi povem njegovo ime. Imenuje se Mortimer Chark.«

Inspektor Hannil je buljil vanj. »In kdo je Mortimer Chark?«

»Šef Tolpe Sov,« je odvrnil Flagg. »In edina možnost, ki nam preostaja, če hočemo zadrgniti zanko okrog njegovega vratu, je, da temu možaku ne mečemo polen pod noge.«

»Kateremu možaku?« je začudeno povprašal Hannil. Višji inspektor je že odhajal pa se še enkrat obrnil na pragu. »Dargiju,« je dejal.

30.

Med potjo je Peter dal ustaviti avto in izstopil. Plačal je vozniku, mu dal nekaj navodil in se nato obrnil k deklici. »Najbolje storite, da pokličete Scotland Yard, takoj ko pridete domov,« ji je svetoval. Zahtevajte Flagga in mu povejte, kaj se je zgodilo. Čutil bo z vami, ker je zelo uvideven mož, predvsem pa vas bo nedvomno hotel povprašati po tem in onem.«

Obljubila mu je, da se bo ravnala po njegovem nasvetu, on pa je še nekaj časa stal in gledal za oddaljujočim se vozom. Nato si je odločno zapel plašč in v napetem pričakovanju krenil na pot.

Lisgard je mrtev. Tokrat se bo Dargiju težko izmazati se iz kočljive situacije.

Stopil je v bližnjo telefonsko govorilnico ob poti in poklical redakcijo. Ko se je oglasila telefonistka iz centrale, je dejal: »Mili, tu je Peter Rae. Prosim, zvežite me s starim!«

»Prosim, ostanite pri aparatu!« Slišal je, kako je spraševala po Mr. Webbu, nato mu je odgovorila: »Halo, Mr. Rae! Mr. Webba ni v redakciji in nihče ne ve, kam naj bi bil šel. Če bi me spet klicali čez kakih dvajset minut, bi ga medtem morda našla.«

Zahvalil se ji je in odložil slušalko. Kje neki tiči nepreračunljivi samoglavec? Nerodno je, da ga ravno zdaj ne more najti. Zapustil je govorilnico in poklical taksi: »V hotel Metropol, prosim!«

Naslonil se je nazaj in prižgal cigareto. Zdaj sta Flagg in Newall gotovo že zvedela za vse podrobnosti o umoru v Keen Courtu. Trenutek ga je zamikalo, da bi se dal peljati tja in da bi jima povedal, kaj si misli o vsej zadevi, toda lovska vnema in častihlepje sta prevladala. Ponižujoča strpljivost obeh do njega, ga je že davno grizla. To pot pa bo on položil adute na mizo. Pred Metropolom je izstopil in šel po veži naravnost v sprejemnico. Uslužbenec ga je takoj spoznal.

»Dober večer, Sir! K Mr. Dargiju, kajne?«

»Tako je,« je potrdil Peter. »Ali je v svojih sobah?«

Uslužbenec je prikimal. »Da, zgoraj je. Pred desetimi minutami je šel k njemu gospod, ki ga nisem poznal. Tedaj sem govoril z Mr. Dargijem.«

»Gospod?« Peter je premišljeval nekaj trenutkov pri tem sporočilu. Kdo bi neki bil?

»Kakšen pa je bil?« je vprašal hotelskega uslužbenca.

Iz dokaj nejasnega opisa ni Peter mogel sklepati ničesar.

»Bil je bled in suh. Nekoliko starejši gospod. Še nikoli ga nisem videl.«

»Imena vam tudi ni povedal?«

»Ne, sir. Dejal je le, da ga Mr. Dargi pričakuje, zato sem poklical Mr. Dargija, ki je naročil naj ga pošljem gor.«

Nekoliko začuden je stopal Peter po stopnicah in pred Dargijevimi vrati pritisnil na gumb zvonca. Čakal je in spet zvonil, toda nikogar ni bilo, da bi mu odprl. Še enkrat je pozvonil, zdelo se mu je, da tišči prst na gumbu že celo večnost, toda v stanovanju se ni nič ganilo. Kaj naj to pomeni? Zvonenje bi moralo zbuditi človeka iz še tako trdnega spanja. Tako pa nič.

Odločil se je in pritisnil na kljuko, ki se je takoj udala in vrata so se odprla. Vstopil je nadvse previdno in tiho. Obstal je v velikem salonu, kjer ga je bil nedavno sprejel Dargi, toda oba naslonjača ob oknu sta bila prazna. Previdno je stopal dalje. Apartma je sestajal iz štirih prostorov, od katerih je odprl dva in pogledal noter. Vendar tudi tu ni bilo nikogar. Tretja vrata pa so bila zaklenjena, dočim so bila četrta spet odprta in so vodila v majhno delovno sobo. Neodločno je obstal na pragu in se ni mogel iznebiti neprijetnega občutka, da nekaj ne more biti v redu. Če je bil Dargi še pred kratkim tu, kam naj bi bil izginil tako naglo? Kdo je bil zagonetni obiskovalec in po kateri poti je zapustil apartma? Že se je hotel obrniti, ko je zagledal na svetli preprogi rdeč madež. Ostrmel je. Kri? Nedvomno. Previdno se je s prstom dotaknil rdeče lise. Bila je vlažna in lepka ter zabrisana, kot da je nekdo stopil nanjo. Kaj se je tu zgodilo? Razburjen je vstal, hitel k telefonu in poklical vratarja, ki se je takoj oglasil. »Tu je Rae od Oratorja. Govorim iz apartmaja Mr. Dargija. Zdi se, da nekaj ni v redu. Pošljite takoj sem gor hotelskega detektiva in poslovodjo, toda kolikor mogoče neopazljivo!«

Slišal je, kako je vratar prestrašeno vzkliknil. »Da, da, Mr. Rae, takoj bom vse uredil!«

Ko je odložil slušalko, je Peter obsedel pri mizi in premišljeval. Zdaj bo kmalu na jasnem, kaj se je pripetilo Mr. Dargiju. Zaklenjeni prostor je hranil v sebi skrivnost, o tem ni bilo nobenega dvoma. Kmalu nato so se odprla vrata. Najprej je vstopil velik, krepak možak, sledil mu je nekoliko manjši in mlajši, ki je ves razburjen takoj prihitel k Petru.

»Ste vi, Mr. Rae? Kaj se je zgodilo? Bennett je dejal, da je nujno.« Peter je vstal. »Če se ne motim, ste poslovodja, ne?«

»Drugi poslovodja. Moje ime je Bellamy. Mr. Park je ravno poslovno v Liverpoolu.« Ozrl se je na spremljevalca. »In to je seržant Mr. Timms, naš hotelski detektiv.«

Petrov obraz je bil resen. »Bojim se, da vas bo precej prizadelo.« Timms ga je nezaupljivo ogledoval. »Kako — nas bo prizadelo? Kaj naj vse to pomeni, Mr. Rae?«

Peter je v kratkem povedal vse, kar je opazil. »Prišel sem, da bi govoril z Mr. Dargijem in v sprejemnici mi je dejal vaš uslužbenec, da je tik pred tem govoril z njim in da je poslal k njemu obiskovalca. Ko pa sem prišel sem gor in se na moje trkanje in zvonenje ni nihče oglasil, sem vstopil. Odprl sem lahko vsa vrata razen enih, ki so zaklenjena in to mi je dalo misliti.«

»Ali ste prijatelj Mr. Dargija?« je nagubančenega čela vprašal poslovodja. Peter je pokazal svojo izkaznico: »Znanec. Bil sem že enkrat tu.« Hotelski detektiv ga je premeril s kritičnim pogledom.

»Že od prej vas poznam, Mr. Rae,« je dejal. »Kako pridete na misel, da nekaj ni v redu? Mr. Dargi je lahko odšel skozi druga vrata. Saj nimate za svojo trditev nobenih dokazov.«

Peter je molče pokazal na rdečo liso in nato dejal: »Oglejte si tole tukaj! To je kri!«

Bellamy si je obliznil suhe ustnice. »Res je,« je dejal in opazoval Timmsa, ki je s skrbjo na obrazu preiskoval madež na preprogi. »Prav imate, Mr. Rae. Kri je to — in k temu še popolnoma sveža. Poleg tega pa je nekdo nekaj vlekel po preprogi, ali pa nekoga. Sledi lahko čisto določno vidite. Nekaj ali nekoga.« Njegov glas je bil zaskrbljen.

60 MEGLENI KROG

— To so moji starši... Kar nadaljuj, dragi!

Najdaljša štruca

Nizozemski peki so morali naročiti poseben tovornjak s prikolico, da so lahko prepeljali z njim svojo nenavadno dolgo štruco kruha od Arheima do Wageningena. Spekli so namreč kar 24 metrov dolgo štruco, s katero so hoteli potolči prejšnji rekord iz leta 1964. Chikaški peki so takrat spekli je 15 metrov dolgo štruco. Nizozemsko štruco je peklo 24 pekov.

Potrpežljivost

Že dolgo je znano, da sodi osel med najbolj potrpežljive živali. Pri vsaki stvari pa se najde izjema. O tem so se najbolj prepričali prebivalci kolumbijskega mesta Sogamoso. Lastnik osla se je bil namreč zasedel v točilnici, osel pa je stal privezan za svetilko javne razsvetljave. Mož je ob kozarčku pozabil na svojega osla. Ubogi živali pa je naenkrat postalo dovolj neskončnega čakanja. Hotel je domov. Vlekel in vlekel je vrv, s katero je bil privezan za drog javne razsvetljave toliko časa, dokler droga n[illegible] Rezultat: zaradi katkega stika je ostalo mesto v te[illegible]

Zadnja pot starega bresta

Na dvorišču Antona Vogelnika na Selu pri Žirovnici je stal star brest. Ne vem, zakaj domačini pravijo temu drevesu limovec, ker v pravopisu tega imena ni zapisanega.

Vogelnikov brest je bil visok 20 metrov, debele veje pa so se prepletale med električno napeljavo in streho hiše. Domačina je mučilo vprašanje, kako požagati drevo, da pri tem ne bi poškodovali streho ali električno napeljavo. Vogelnik je delo prepustil vaščanu Pavlu Legatu, ki je z motorko splezal na drevo in začel žagati vejo za vejo.

Legat je za nagrado dobil tri metre stebla, ki je bilo premera prek enega metra. Čeprav v teh dneh na Selu ni bilo snega, so vpregli konja s sanmi, ki je le s težavo zmogel ob pomoči desetih vaščanov pripeljati brest na Legatovo dvorišče.

Foto: J. Vidic

Tradicija tržiškega čevljarstva (21)

Večerno in nočno delo

Pri opisovanju razmer v Tržiču po prvi svetovni vojni naj omenim še eno vrsto čevljarskih pomočnikov, to je tiste, ki so bili zaposleni v tovarni Mally ali pri Petru Kozini, zvečer pa so še hodili delat k mojstrom. Takrat so namreč v tovarni Pe-Ko delali od 7. do 12. ure in od 13.30 do 16.30. Da bi zaslužili še kaj več, je šel marsikdo po »fajront« delat še h kakemu mojstru od 17. do 21. ure ali še čez. Mojstri so jim plačali po dogovoru. Za mojstra je bil tak način ugoden tudi zato, ker za večernega pomočnika ni bilo treba plačevati stroškov za socialno zavarovanje.

Pri vseh čevljarjih se je delalo od ranega jutra do pozne noči, zlasti kadar je bilo dosti naročil. Z zaslužkom od osmih ur dela čevljarji niso mogli živeti, zato je bilo treba zlasti v času večjih naročil delati tudi ponoči in s tem ugoditi tudi zahtevam trgovcev — naročnikov. Nočno delo je bilo v Tržiču skoraj udomačeno, pa ne le pri čevljarjih, ampak tudi pri šiviljah in krojačih.

ŠTEVILO ČEVLJARSKIH MOJSTROV

Pred seboj imam zvezek z naslovom **»Index čevljarskih mojstrov«**, ki sem ga v aprilu 1941 rešil razen vpisne knjige iz leta 1751 iz zadružne omare. V zapisniku (Indexu), ki sicer nima nobenega datuma ali podpisa, so imena vseh čevljarskih mojstrov oz. članov čevljarske zadruge v Tržiču do približno leta 1937. Takrat je obsegala tržiška čevljarska zadruga vse vasi od Loma, Podljubelja pa do Leš, Podbrezij, Spodnjih Dupelj, Seničnega, tudi Križe. S tega ozemlja je v seznamu vpisanih okrog 140 čevljarskih mojstrov, od teh iz Tržiča 46, Križev 22, iz Sebenj 17, iz Zadrage ter Zgornjih in Spodnjih Dupelj 14, Žiganje vasi 6, Zvirče in Kovor skupno 15, iz ostalih vasi po 2 ali 3, iz Podljubelja eden. Tako se da vsaj približno ceniti število čevljarjev v dveh desetletjih med prvo in drugo svetovno vojno.

V dobi gospodarske krize okrog leta 1933 je število mojstrov začelo padati. V. Kragl navaja v svoji knjigi »Zgodovinski drobci župnije Tržič« iz leta 1936, da v tem letu izvršuje čevljarsko obrt v Tržiču še 30 mojstrov, za okolico pa število ni navedeno, ker Kraglova knjiga obravnava le tržiško župnijo. Na ozemlju pa, ki ga je v tistem času obsegala Čevljarska zadruga Tržič (praktično od Ljubelja do Dupelj), je bilo takrat še vedno okrog 120 čevljarskih mojstrov. To se vidi iz tega, ker je bilo čevljarstvo v križki občini precej številno, saj je bila v Križah celo strokovna nadaljevalna šola, ki je prenehala s poukom leta 1935. Ni mi znano, kdaj se je ta šola začela; vem le to, da je čevljarske vajence poučeval najprej mojster Adolf Strakar iz Dupelj, jaz pa sem jih hodil poučevat v letih 1934 in 1935.

Kmalu po prvi svetovni vojni je začela v Tržiču obratovat, še ena manjša tovarna čevljev J. Razborška pod imenom »Jara« v sedanji Čevljarski ulici, poznejši »Trio«.

IZDELAVA OTROŠKIH ČEVLJEV IN »COSI« COPAT

Teksano izdelane otroške čevlje so že pred prvo svetovno vojno v veliki množini izdelovali v tovarni Mally - Demberger, prav tako pa tudi več mojstrov v Tržiču in okoliških vaseh. Otroške čevlje je oddajal v delo tudi A. Krisper iz Ljubljane. Pri izdelavi otroške obutve so mojstrom ali pomočnikom na domovih pomagale tudi žene in otroci — šolarji. Kakor npr. pri kovanju žebljev v Kropi je bil tudi pri teksanem delu zaslužek odvisen od ročne spretnosti in hitrosti čevljarja. Tako je skoraj vsak čevljar pri delu na domu lahko zaslužil več kot pa v istem delovnem času v tovarni. Teksana izdelava otroških in tudi ženskih čevljev za dom, kjer je bil podplat pribit z majhnimi žebljički, izdelovali pa so te čevlje na kopitu s pločevino, je prenehala po prvi svetovni vojni, ko je bila vpeljana »fleksibel« izdelava, pri kateri je podplat strojno prišit z belo dreto.

Okrog leta 1921 je bivši trgovec Anton Jelenc ustanovil malo tovarno za izdelovanje otroških (»Baby«) čevljev iz najmehkejšega usnja, platna in svile v raznih barvah od številke 16 do 22, in sicer v lični »Cosi« izdelavi. Delo mu je vodila mojstrica Ana Bareš, ki zdaj živi na Dunaju, njena mati pa je bila Tržičanka. Podjetje je bilo prvo tovrstno v Jugoslaviji in se je naglo širilo. Jelenc je razpošiljal svoje izdelke po vsej državi. En par je veljal okrog 12 din. Zaposlenih je bilo — razen nekaj moških — 40—50 deklet. V letih gospodarske krize, zlasti pa še, ko se je okrog leta 1932 pojavil T. Bata s svojim konkurenčnim podjetjem v Skopju, je moral A. Jelenc s svojim obratom prenehati.

Andrej Tišler

Razcestja

MIHA KLINAR (MESTA, CESTE IN RAZCESTJA)

IV. DEL

5

Tudi o tem lahko pišejo, jim je naročal profesor, vseeno pa bo bolje ocenjeval tiste naloge, ob katerih bo čutil, da so napisane iz pravega občutja ljubezni do domače grude, do slovenske domovine.

Zares, čas je že, da se Slavko vrne k nalogi . . .

3

»Črtati, seveda, skoro vse bo treba črtati,« strmi Slavko v popisani list papirja:

Rodil sem se v Grazu. V tujini. Tja je morala mama, rojena v Borjani. Borjana je lep kraj. Za mojo mamo in zame najlepši kraj na svetu.

»Ja, to lahko ostane!«

Slavko teh stavkov ne bo črtal, saj so v skladu s profesorjevimi napotili, da je domovina mati, ki jih je učila v svoji besedi govoriti.

»Lahko pa bi pustil tudi druge stavke, saj niso slabi. Pa tudi resnični so,« je Slavku vsake napisane beseda žal, da bi jo izpustil.

A bo moral, ker hoče pisati o Borjani in o svoji in mamini ljubezni do domače vasi, ki je zanj in za mamo najlepši kraj na svetu.

Pa ga je morala že štirinajstletna zapustiti. Šla je služit. Najprej v Bovec, potem pa se je izučila za šiviljo, vendar vseeno v domačih krajih ni mogla ostati.

Zakaj, Slavko ne ve. In prav tako ne ve za mamino hrepenenje po mestih in neznanem svetu, o katerem je mnogo brala in si o njem ustvarila utvaro, da je tam vse lepo in dobro, v resnici pa se je srečala že na prvem koraku s trdim in neusmiljenim življenjem.

To je bilo tisto, kar je gnalo mamo iz domače vasi, vendar Slavko o tem ne ve ničesar in ve le to, da je mama, kadar ji je bilo težko, obžalovala, ker je zapustila domačo vas.

— Da sem jo morala, — je govorila.

Zato je Slavko sedaj tako tudi zapisal: **morala . . Ni mogla ostati. Šla je v Trst, našla delo v neki izdelovalnici konfekcije. Gospodar je bil skop. Šivilje so trdo delale, zaslužile pa zelo malo. Zato je mama šla kmalu za sobarico k družini nekega generala. Tam je zaslužila nekaj kron več, poleg tega pa je še šivala, da bi si kaj prihranila.**

»Ja, mama je bila vselej varčna in kakor mravlja,« pomisli Slavko, potem pa zapiše:

Trdo je delala. Več, kakor je zmogla. Zato so ji pošle moči. Zbolela je. Morala je domov.

Slavko prvič v življenju razmišlja o takratnih maminih letih, čeprav je vse to že zdavnaj slišal iz pogovorov, vendar nikoli ni pomislil, kako težka je bila mamina mladost. Bilo jim je mnogo težje kakor danes. Nono je baje včasih pozimi tkal platno. Statve še imajo, a nanje ni nihče več tkal že izza maminih otroških let. Tkanje doma se ni več splačalo, saj je moral nono že prej v letnih mesecih odhajati na sezonsko delo na Zgornje Štajersko, z njim pa sta kasneje, ko sta odrasla v šolskih klopeh, morala tudi stric Jakob in stric Anton.

Nono je Slavku o tem neštetokrat pripovedoval. Razmišljal je celo, da bi šel kakor drugi v Ameriko, a mu babica, pravzaprav Slavkova prababica, tega ni dovolila, pa tudi sam se dalj kot v času sezonskega dela ni mogel odtrgati od Borjane. Vselej, kadar se je jeseni vračal, mu je bil dan povratka večji praznik kakor božič ali velika noč. Borjana mu je vračala moči.

Dom ji je vrnil zdravje, zapiše Slavko.

»A zakaj ni ostala doma? Zakaj je zopet odšla v svet?«

Slavko ne ve, da je mama imela takrat rada nekega prometnega pripravnika in da je odšla za njim v Radgono, on pa jo je medtem pozabil in tudi sama ni več čutila do svojega prvega fanta nobene prave ljubezni več, kratko obdobje v Radgoni pa ji je to samo potrdilo.

Ne, o tem Slavko ničesar ne ve, čeprav je bila ta mamina pot usodna ne samo za njeno nadaljno usodo, marveč tudi za Slavka, saj bi ga brez te mamine poti in njenega odhoda iz Radgone v Graz ne bilo. Brez mamine prve ljubezni bi mama ne šla nikoli v Radgono, od koder jo je oglas v časopisu popeljal za delom na Zgornje Štajersko. Oni železniški prometni uradnik, razočaranje nad njim, iskanje nove službe v prebiranju oglasnih strani v časopisih, Lorberjev oglas, s katerim je iskal pomožno blagajničarko v svoji graški kavarni, spor z Lorberjevo ženo, zagrizeno Nemko, ki slovenske govorice ni mogla trpeti kljub temu, da je bila poročena s Slovencem, govorice, ki je z maminim prihodom postala v kavarni glasnejša v negodovanje nemških gostov, ta spor, ki je bil samo pretveza za neupravičeno gospejino ljubosumje, ker je njen mož kavarnar Lorber večkrat govoril z mamo slovensko, ljubosumje, ki je samo žalilo in ki se ga je hotela rešiti z iskanjem nove službe in z zaposlitvijo v neki drugi restavraciji, vse to je mamo pripeljalo do usodnega srečanja s Slavkovim očetom, do mamine poroke in do Slavkovega rojstva pred enajstimi leti. Ko bi mama ostala takrat v Borjani, bi Slavko nikoli ne prijokal na svet.

Toda Slavko o tem ne razmišlja, marveč samo o tem, da je bila mama bolna, da ji je dom vrnil zdravje, obenem pa se mu smili, ker je morala zopet od doma, čim je ozdravela.

Dom ji je vrnil zdravje, pa ni mogla ostati doma. Prerevni so bili in je morala zopet za kruhom, najprej v Radgono, v kraj na obrobju slovenske domovine, potem pa na tuje — v Graz, kjer je srečala mojega očeta in kjer sem prišel na svet tudi jaz.

»Ja, tudi jaz.«

Slavku se zatakne pero. Čuti, da bi moral sedaj povedati tudi kaj o svojem očetu.

»Vater?« se mu prikrade na ustnice nemška beseda.

Tata je vendar Nemec, njegova domovina je Bavarska. Če je še živ, se je morda že vrnil iz ujetništva ali pa se še bo, čeprav z mamo nimata o njem že več kot tri leta nobene novice ali je res ujet ali pa je med tistimi, ki se ne bodo vrnili nikoli več in ki so ali padli in jih niso mogli prepoznati ali pa so bili ujeti težje ranjeni in so potem umrli v ujetništvu.

Po Prešernovih stopinjah

po Koroški in Kanalski dolini z izžrebanimi naročniki Glasa

(Nadaljevanje)

V sobotnem glasu smo pripotovali do Šentruperta pri Osojskem jezeru in položili šopek gorenjskega cvetja na grob Prešernove matere, ki je našla mir v tuji, zdaj že ponemčeni zemlji . . .

ČEZ GURE

Z ne prav prijetnimi počutki se poslovimo od krajev, ki so bili nekdaj trdno slovenski — zdaj pa so — vse kaže tako, za naš jezik za vedno izgubljeni.

Pa vendar visoko v gorah nad Osojskim jezerom še živi Drabosnjakov duh! V Kostanjah, v hribovju južno od Osojskega jezera, a severno od Drave, še žive Slovenci! Nekoč so se v katoliških deželah luterani umikali v gorske samote, da bi jih preganjavci pustili v miru po svoje častiti božje ime. Zdaj pa je podobno s Slovenci: le gorske samotne kmetije odolevajo naskakujoči germanizaciji, le tam še morajo zvesto marnjati po slovenje . . .

Hitimo proti jugu in nato proti vzhodu (da pozabimo grenkobo), do Vrbe ob Vrbskem jezeru. Tu je vse tako tuje, gosposko in svetovljansko-turistično, da se niti ne ustavimo. Zato pa smo že po nekaj kilometrih v čezvse prijazni zavedni slovenski pokrajini, v Gurah. To je hribovito področje med Vrbskim jezerom na severu in Dravo na jugu. Tu živi in ustvarja koroški skladatelj Pavel Kernjak (katerega Mojcej ima že enast otrok!), tu so po pesmih znane Skofiče, tu je čvrsta naša vas Bilčovs! Tu imajo slovensko prosvetno društvo »Bilka«.

Prelepo je tu, ljudje so prijazni, domači — a nas preganja čas, ta rabelj hudi! Zato kar hitimo skozi Kotmaro ves, pod Vetrinjem in že smo v Kožentavri, kjer nas pri Mlečniku čaka kosilo in oddih. (Še to: odkod pa to čudno ime kraju, ki so mu nemci vzdeli še bolj čuden prevod »Kirschenteuer«? Geograf in zgodovinar dr. Matko Potočnik je zapisal, da so se v Kožentavri nekoč ukvarjali s predelavo kož in izdelovanjem kožuhov; odtod to nenavadno ime!)

NMAV ČRIEZ JIZARO

Popoldne nas bo že našlo na Rožu, tej sanjavi koroški dolini, ki ji smemo reči, da je še popolnoma slovenska. Mimo Bistrice bomo prišli v St. Jakob. Tu bomo pomislili na Franceta Treiberja (1809-1879), ki je spesnil čudovito lepo, a trpko pesem o izgubljenem domu in o izgubljenih starših »Nmav črez jizaro . . .« Danes je Treiberjeva pesem znana po vsem slovenskem svetu, saj je hkrati žalostinka po izgubljeni Koroški . . . S solzami v očeh jo pojo Slovenci onstran morja.

France Treiber je bil doma iz Bače nad Baškim jezerom (na to jezero je mislil v svoji pesmi!), služboval je kot župnik pri St. Jakobu, kjer je tudi pokopan. Na nagrobniku je vklesano:

»Pevcu naše Nmav črez jizaro postavili slovenski pevci na Koroškem.«

In koj za St. Jakobom presenečenje: velika šola, zgrajena z denarjem slovenske Ciril-Metodove družbe še iz časov iz pred prve svetovne vojne! Bila je ta šola nekoč samo slovenska, zdaj je dvojezična, le kako bo z njo jutri in pojutrišnjem?

Od rok nam je, da bi stopili v Svatne, kjer še žive Mikli in Serajniki in Tresoglavi. In tudi Miklova Zala še živi! Zdaj v osebi najstarejše hčerke kmeta Mikla; ime ji je Zala, študira pa na univerzi na Dunaju.

Tudi v bližnje Leše ne utegnemo, da bi počastili rojstni dom zaslužnega koroškega pisatelja in jezikoslovca Antona Janežiča (1828-1869).

To ni prijetno; radi bi se pomudili pri prijaznih rojakih in se pogovorili z njimi — a nas spet čas priganja.

Skozi Beljak (nekdanji Veljak?) kar smuknemo. Prav tako tudi mimo beljaških žveplenih toplic in razvalin gradu Vetrovo pa skozi znano Brnco do Peč pred Podkloštrom. Tu, prav blizu, v bregah pod Karavankami, je vas Lipa, rojstni kraj očeta svetovnoznanega planinskega pisatelja in poeta dr. Juliusa Kugyja.

Po očetu je bil ta »tržaški Nemec« seveda slovenske krvi, saj so se pri hiši v Lipi pisali skozi stoletja vedno le za Kogeje. Tudi mati pisateljeva je bila Slovenka — hčerka slovenskega pesnika Jovana Vesela-Koseskega . . . Ker pa je bil mož nemško vzgojen, se je vse življenje čutil za Nemca. Priznati pa moramo, da je bil dr. Julius Kugy vedno toleranten do Slovencev. V življenju in v svojih številnih knjigah.

Še nihče, ne od tujcev ne od domačinov, ni zapel tako visoke pesmi hvalnice o našem Triglavu in drugih Julijcih. Zato smo mu skupno z Avstrijci in Italijani postavili spomenik zvestobe v Trenti pod Vršičem in tudi »njegovo« dolino Zajezerom pod Montažem bomo še danes obiskali (ko bomo v Kanalski dolini).

Doktor Julius Kugy (1858-1868), nisi našel čudežne rože — Scabiosa Trenta — ki si jo iskal vse življenje. Bila je roža tvojega srca — mimo časov in daljav si jo pozdravljal in hrepenel po njej do smrti. Nisi je našel. A našel si čudovito lepoto naših skalnih gora . . .

BUGE WAZ PRIMI . . .

Zdaj pa mimo Podkloštra in naravnost k meji med Avstrijo in Italijo nas vodi pot. Desno, proti severozahodu kipi v višine zagonetni Dobrač, visok 2167 m. Straholen potres (25. januarja 1348) je odkrhnil del južnega pobočja in zasul več vasi s stotinami prebivalcev.

A preden zapustimo Koroško, nekdanje središče slovenskega življa, »kjer očetje so naši slovelí«, ki pa je danes za nas le še »tužni Korotan« — moramo povedati, da je bilo najstarejše ime za Koroško — Norik. Od 8. stoletja dalje pa ima novo ime — Karantanija, odtod slovenski Korotan (iz »Gorotan«?). Današnja Koroška je le dekček stare Karantanije, ki je obsegala tudi vso Kranjsko, Štajersko, Primorsko, Furlanijo, del Solnograške, Zg. in Sp. Astrije ter Pusto dolino na Tirolskem. Takrat je bila Koroška tako velika kot je danes Češka. V Karantaniji so bili združeni vsi Slovenci — žal je to trajalo le do l. 976.

Potem je Slovenščina še nekaj stoletij prevladovala v deželi — v mali vojvodini Koroški, ki so ji vladali Ortenburžani in Sponhajmci.

Da je slovenski jezik v tem času le imel pravo veljavo v deželi, izpričuje srečanje koroškega vojvode Bernarda s pesnikom in vitezom Ulrikom Lihtenštanjskim. Ta je pripotoval na koroško mejo iz Benetk ter si po šegi nekdanjih trubadurjev nadel oblačila kraljevske Venere.

Tu, na prehodu pri Vratcih, nad sotesko deroče Ziljice, med Ziljsko in Kanalsko dolino (danes je tu meja med Avstrijo in Italijo) je prišel pesniku — vitezu naproti sam koroški vojvoda v obilnem spremstvu domačih slovenskih vitezov. Vojvoda Bernard je pozdravil gosta v deželnem (torej slovenskem) jeziku: »Buge waz primi, gralva Venus!« (Bog vas šprejmi, kraljeva Venera).

Vojvoda Bernard, dasi tujekrven vladar, je s slovenskim pozdravom odločno označil značaj dežele in njen jezik.

To se je dogodilo l. 1227. — Kako vse drugačen značaj si mora nadevati sosednja dežela dandanašnji . . .

(Konec prihodnjič)

Č. Z.

Roparski zaklad

JULIUS MADER **5**

V letih 1932/33 je postala poglavitna naloga »salonskega« Funka navezati stike z nemškimi velebankami in monopoli, da bi zagotovil njihovo podporo Hitlerju, po drugi strani pa Hitlerjevo podporo njihovim željam. Ko je v Nürnbergu izjavil, da mu to ni jemalo preveč časa, ni to pomenilo nič drugega, kakor da so najbolj agresivni krogi finančnega kapitala razmeroma hitro spoznali v Hitlerju moža, ki je zapisal na svojo zastavo vojno in osvajanje in s tem obljubljal profite. Prav med neposrednimi pripravami za napad na sosedne dežele Nemčije, namreč leta 1937, je Hitler postavil dotedanjega Goebbelsovega namestnika Funka za državnega ministra za gospodarstvo. Na začetku prvega vojnega leta je Funk poleg tega postal še predsednik nemške reichsbanke in je obdržal kot generalni pooblaščenec za nemško gospodarstvo oba ključna položaja vse do končnega poraza fašizma.

Funkova taktika pri zaslišavanju je bila kmalu očitna: ničesar povedati. Njegovi odgovori so skopi. Rad bi sodišče prevaral. Zločine priznava samo, če pod pritiskom dokaznega gradiva nima drugega izhoda.

Današnji dan zasedanja naj bi prinesel še eno senzacijo.

Dodd nadaljuje z zaslišavanjem: »Tu imamo dokument št. 1030 — PS z dne 28. maja 1941, torej približno mesec dni po imenovanju Rosenberga.* To je listina, nekakšna beležka o sestanku z ministrom Funkom. Ali vam je znano, o čem sta se takrat pogovarjala? O izdelavi ponarejenega denarja za Rusijo, Ukrajino in Kavkaz? Se spominjate?«

Funk plašno: »Ne.«

Dodd ne popušča: »Se ne spominjate? Prosim, oglejte si dokument št. 1031 — PS, US — 844. Morda se spominjate dneva, ko vam je vaš direktor reichsbanke Wilhelm rekel, da se ne bi smelo izvedeti, da ste ponarejali rubeljske bankovce za zasedena področja. Rosenberg je prisostvoval tej seji. To je zelo kratek memorandum. Ste ga prebrali? Ste ga našli? Začenja se takole: ‚V Ukrajini in na Kavkazu bo treba ohraniti sedanje plačilno sredstvo rubelj. . .' itd. . . . govorili ste o plačilnem sredstvu na področjih, ki bi jih šele zasedli, to je bilo mesec dni pred napadom in mesec dni po imenovanju Rosenberga, kajne? Mi ne morete na to odgovoriti?«

Funk hlastno brska po svoji aktovki. »Nisem še našel tega mesta . . . Pač, če bodo te dežele osvojene, se bo vendar treba pečati s temi vprašanji.«

V dvorani je nastal nemir. To je razumljivo. Nedvomno je velika predrznost trditi, da mora napadalec pripraviti agresijo tudi z velikopoteznim ponarejanjem denarja, kar pa se je popolnoma skladalo s fašistično ideologijo o totalni vojni. Mednarodno vojaško sodišče je odkrilo nove sledove k nadaljnjim mednarodnim zločinom.

Vendar je Dodd v tej zvezi pozabil, da bi uporabil ta dokument za to, da bi obtoženega Walterja Funka označil kot največjega ponarejevalca denarja v zgodovini. Trenutno si je samo prizadeval, da bi mu dokazal, da je natančno vedel za priprave in načrtovanje verolomnega napada na SSSR. Zato je nadaljeval: »Odločilno je, da ste ta čas vedeli za nameravani napad na dežele, ki ste jih hoteli osvojiti, kajne?«

Funk nepreprečljivo: »Jaz nisem vedel ničesar o nameravanem napadu. Vedel sem samo za obstoječo vojno nevarnost.«

Dodd mu seže v besedo: »Dobro, dobro. Kakor hočete. Glavno je, da ste govorili o denarju, ki ga boste uporabljali v Ukrajini in na Kavkazu, kar se je mesec dni po tem uresničilo.«

Funk mora priznati: »Da.«

Prvič v zgodovini je mednarodno sodišče odkrilo take vrste rop. Vodja državne banke neke države je dal povelje za tiskanje na tone ponarejenih bankovcev neke druge države, kar je zločin proti mednarodno veljavnemu pravu in zakonu!

---

* Rosenberg je bil državni vodja nacistične stranke, vodja njenega zunanjepolitičnega urada, vodja šolanja nacistične stranke, od l. 1941 pa še državni minister za okupirane vzhodne dežele. Na mednarodnem vojaškem procesu v Nürnbergu je bil obsojen na smrt in obešen.

DELO BO V KRATKEM IZŠLO PRI ZALOŽBI BOREČ

Biserna poroka zakoncev Vilfan s Križne gore

Marija in Franc se vseh 60 let nista niti enkrat sporekla

Komaj štiri kmetije premore zaselek na Cavrnu, travnati polici sredi gozdnatega križnogorskega pobočja. Kdo ve, kaj je prapradede današnjih gospodarjev zvabilo, da so si ondi postavili hiše, skednje in kozolce ter začeli krčiti drevje? Tega mi ni znal povedati nihče. Pa saj je vseeno. Ne mislim se namreč razpisati o tej izgubljeni gručici domačij in o njih zgodovini. Samo dve osebi, ki živita tam gori, zakonca Marija in Franca Vilfan, Jurmanovo mamo in ata, kot se jima reče po domače, bi vam rad predstavil. Pred dnevi sta namreč praznovala pomemben jubilej — 60-letnico življenja v dvoje, biserno poroko torej.

Novi makadamski cesti, s katero so si prebivalci Križne gore pred slabimi tremi leti odprli okno v svet, se ima zahvaliti naš spaček, da je brez večjih težav zmogel strmine in priropotal tako rekoč do samega praga Jurmanove domačije.

»Kar noter!« naju je povabil Janez Podlipnik, soprog Marijine nečakinje Ane, ki že nekaj let gospodari na kmetiji. **»Malo boste morali počakati. Oča počiva. Bolj slab je, veste. Januarja je hotel ven, v sneg, pa mu je na zaledenelem pragu spodrsnilo. Od udarca si še ni opomogel, noge ga ne držijo in vrtoglavico ima.«**

Iz kuhinje je prišla Marija, ki kljub osmim križem in pol ne mara prepustiti loncev drugim. Sedli smo za mizo v kmečki sobi in se začeli pogovarjati.

»Pa vi, mama, ste zdravi?« sem jo pobaral.

»Ja, vse do sedemdesetega leta, ko me je hud prehlad skoraj pokopal, nisem poznala zdravnika. Hvala bogu, sedaj je spet vse dobro. O, Franceta so bolezni bolj pestile. Vedno je bilo kaj narobe z njim. Če drugega ne, je pa z drevesa padel in si kaj polomil.«

Medtem se nam je pridružil tudi Jurmanov ata. Z ženo sta sedla na stol sredi izbe in se za kratek čas prepustila fotoreporterjevi kameri. Potlej smo nadaljevali s kramljanjem. Glavno besedo je seveda imel France. Pripovedoval je o svojem 91 let dolgem življenju — o konjih, ki so njega, Marijo in svate tistega davnega dne pred šestimi desetletji vozili k poroki, o ohceti pri Blažeškovcu v Stari Loki... Nato so ga prevzeli spomini na 1. svetovno vojno. Cela tri leta se je namreč klatil sem in tja po evropskih frontah, bil kot artilerijec v Rusiji, Belgiji, Italiji in Franciji ter srečno preživel vse strahote mednarodnega klanja. Žena Marija je ta čas doma gospodarila. Pomagali so ji sosedje in prijatelji. Ni bilo lahko, ampak zdržala je. Celo za čebele, Jurmanovo veliko strast, je s pomočjo nekega znanca iz Škofje Loke znala poskrbeti.

»59 let sem bil čebelar, veste,« sva zvedela od Franceta. **»Edini še živeči ustanovni član čebelarskega društva sem. In če mi ne bi leta 1964 vid tako opešal, da komaj kaj razločim, bi imel panje še danes. Tako pa so morali stran.«** Kar malo otožno je pokazal na častno diplomo, dar škofjeloških čebelarjev, ki so mu jo podelili ob odhodu iz njihovih vrst.

Mnogo hudih in le malo prijetnih trenutkov sta doživela France in Marija. Med drugo svetovno vojno nista nikdar pomišljala odpreti vrat partizanom — dasi so bili nezaupljivi Nemci vsakdanji »gostje« male vasice. Švabska četa bi nekoč skoraj zajela dvajsetero borcev, ki so utrujeni počivali na Vilfanovem skednju. Toda iznajdljiva gospodinja jih je zamotila, da so odšli ter tako rešila življenje fantom, možu in sebi.

Po vsem, kar sem slišal, rad verjamem Francetovim besedam, ki je ob koncu povedal, da se v preteklih šestdesetih letih ni niti enkrat sprl z ženo. Čeprav nista imela otrok, je bilo drugih skrbi več kot dovolj. In kdo bi ob njih še pomislil na prerekanje?

V avtomobilu, med vožnjo proti dolini, sem sam pri sebi ugibal, kje tiči skrivnost dolgega in srečnega življenja. Recepta zanj še ne poznamo, nismo ga še uspeli odkriti. Morda pa je skrit pod brazdami mukoma preoranih polj v stotinah litrov prelitega znoja ali za stenami čebeljih panjev. Kdo ve, če bomo kdaj našli pravi odgovor?

I. Guzelj

Slavljenca Marija in Franc Vilfan s Križne gore

»Takšne ohceti v Vogljah že dolgo ni bilo...«

Zlati jubilej Katarine in Janeza Sekne

Preteklo nedeljo je bilo v Vogljah živahno kot že dolgo ne. Narodne noše, veseli domači godci pa šranganje in seveda obilica dobre jedače in pijače... »Takšne ohceti že dolgo ni bilo,« so nama s Francijem rekli pri Seknetovih, v Vogljah številka 83, kjer te dni praznujeta zlato poroko Janez in Katarina Sekne.

Pravzaprav je videti skoraj neverjetno, da je nekdo pri 76 oziroma 73 letih — kolikor jih imata Katarina in Janez — videti še tako čil in zdrav. Vogljanskima slavljencema jih toliko gotovo ne bi prisodila, če nama ne bi sama povedala. Katarina se je rodila v Trbojah pri Kranju, Janez pa v Vogljah. Medtem ko je Katarina večino svojih let delala doma na kmetji, pa so Janeza življenjske poti vodile v Kranj.

»Šestnajst let sem peš hodil v Kranj na »šiht«, delal sem pri kamnosekih in v tovarni gumijevih izdelkov »Sava«. Veste, življenje je bilo včasih bolj piškavo, današnji časi pomenijo nebesa v primeri s prejšnjimi. Vse sem že poskusil na svetu, le umrl še nisem,« je dejal bolj za šalo kot zares 76-letni Janez Sekne. Sedaj je že štirinajsto leto v pokoju in kljub visoki starosti še vedno rad »brklja« okoli hiše, kot pravi. **»Še vedno rad delam na polju, večkrat se »grem« tudi pastirja, jeseni pa najrajši režem krmo.«**

»Kako pa kaj zdravje?« sva ga radovedno pobarala.

»Pred tremi leti sem bil na operaciji želodca in vranice, že nekaj let pa precej slabo slišim. To me precej moti, ker bi večkrat rad prisluhnil narodnim vižam. Zato pa veliko berem, zlasti »Gorenjca«, kjer me najbolj zanimajo mali oglasi, prometne nesreče in osmrtnice.«

Njegova žena Katarina pravi, da imajo pri hiši Glas, Tedensko tribuno in Upokojenca, sama pa v Glasu najprej prebere roman.

Po pripovedovanju Janeza Sekneta lahko sklepamo, da so bili fantje včasih bolj vročekrvni kot danes. **»Večkrat smo se tudi stepli, a smo se spet pobotali. Marsikaj nam je prišlo na misel. Ob večerih pa smo navadno peli in hodili vasovat k dekletom.«**

Da Katarina in Janez iz Vogelj le nista kar tako, nam pove že to, da sta v nedeljo — na dan svoje zlate poroke — plesala in se veselila z drugimi svati kar od desete ure dopoldne pa vse do enih zjutraj. Janez je ob tem hudomušno pripomnil: **»Kar precej me je ob tej drugi ohceti stala žena. Pri gasilskem domu so nama postavili šrango in nas niso pustili prej naprej, dokler jim nismo odšteli okoli 30 starih tisočakov. Res lepo je bilo in tega dne, ko sva si po petdesetih letih spet rekla da, gotovo ne bova ozabila.«**

Žal naju je čas priganjal. Potem ko ju je Franci še fotografiral, sta nama krepko stisnila roki v slovo. Sicer pa, še na mnoga leta, Janez in Marija iz Vogelj.

Vilj G.

kava
M
Mercator

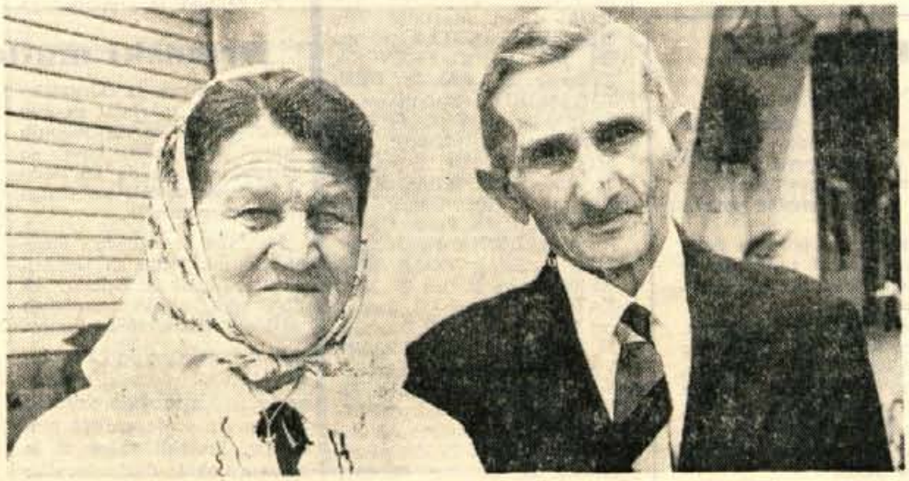

Zlatoporočenca Katarina in Janez Sekne. — Foto: F. Perdan

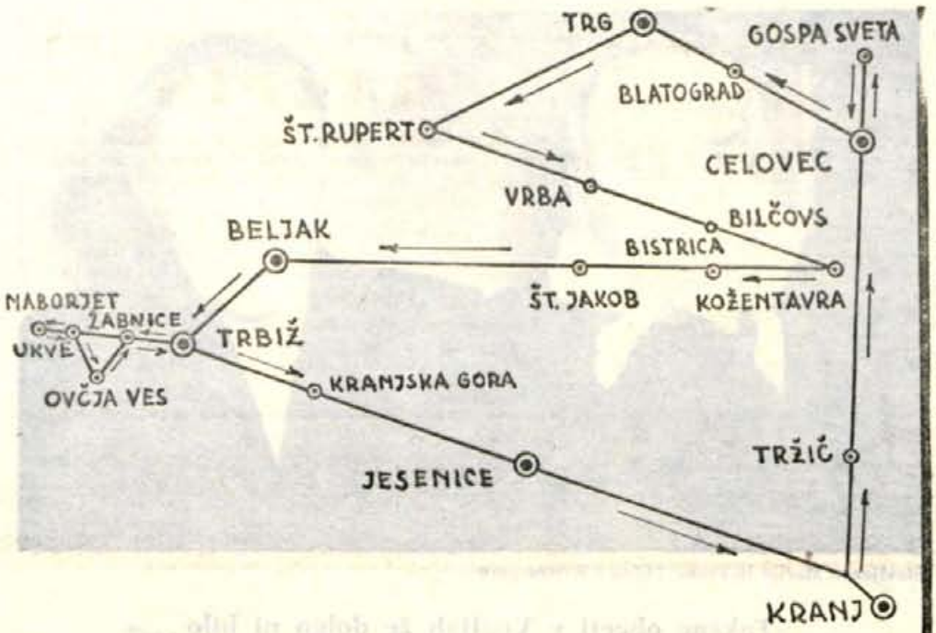

Smer potovanja »Po Prešernovih stopinjah« dne 31. maja 1969

Še enkrat objavljamo imena izžrebancev »Po Prešernovih stopinjah«

KOKAL MILAN, tapetnik, Moravče; VELKAVRH FRANC, Vižmarje 37, Šentvid nad Ljubljano; VIRNIK LUDVIK, Jezersko 140; KOPAVNIK JOŽE, Rateče Planica 132; KOZUH STANKO, Voklo 19, Šenčur; ZUPAN FRANČIŠKA, Dom počitka, Mengeš; SEKNE MIRKO, Kidričeva 33, Jesenice; BENEDIK PAVLA, Delavska 35, Kranj: BERTONCELJ ANA, Zg. Dobrava 14, Kamna gorica; NADIŽAR FRANC, Reginčeva 12, Kranj; BABŠEK MAKS, Stari dvor 64, Škofja Loka; BERTONCELJ ALBERT, Gregorčičeva 12, Jesenice; JENSTERLE AVGUST, Sp. Danje 3, Sorica; MEŽEK ANA, Rodine 6, Žirovnica; KOSIR FRANC, Podkoren 75/A, Kranjska gora; DOBNIKAR FRANC, Gmajnica 30/c, Komenda; GOLMAJER ALBIN, Breg 5, Križe; KRAJŠEK DRAGO, Ihan 12, Domžale; PLAJBES FRANČIŠKA, Križe 38; PETERNELJ MARIJA, Todraž 8, Gorenja vas; ŽEBOLJEC RAFAEL, Podhruška 8, Kamnik; BENEDIČIČ ANTON, Slatna 7, Begunje; BESTER STANKO, Poljšica 10, Podnart; AHAČIČ STANA, Slap 27, Tržič; KNAFLIČ URŠKA, C. gorenjskega odreda, nova hiša, Bled; KOŠNJEK BOŽENA, Tavčarjeva 10, Kranj; ZALOKAR IVAN, Poljane 14; PODOBNIK FRANČKA, Hobovše 6, Sovodenj; LOGONDER JOŽE, Pevno 3, Škofja Loka; CIZEJ JANJA, Gubčeva 6, Radovljica; ENGELMAN STANISLAV, Tekstilna 3, Kranj; PELKO FRANC, Pod Stražo 30, Bled; ZUPANC PETER, Jezerska c. 34, Kranj; DELAVEC ANTONIJA, Mače 4, Preddvor; SLANC DANICA, Stara Loka 5, Škofja Loka; BREMŠAK IVAN, Podreča 4, Medvode; ŽVAN JULKA, Bohinjska Srednja vas 49; MARTINČIČ JOŽE, Lučine 33, Gorenja vas; KUNČIČ MARIJA, Sv. Duh 8, Škofja Loka; ZUPANČIČ MARIJA, Črnivec 18, Brezje; BREJC JANKO, Njivica 6, Zg. Besnica; GODEC MARJETA, Bohinjska Bistrica 127; ZARNIK VINKO, Voklo 66, Šenčur; PERNUŠ FRANJO, Preddvor 57; KORITNIK FRANČKA, Poženik 55, Cerklje; KRIŽAJ LOVRO, Zavrh 9, Medvode; BERNIK FILIP, Češnjica 48, Železniki; COTMAN JANEZ, Šenčur 369; DEŽELAK IVAN, Adergas 11, Cerklje; KLUN ANTON, Smledniška 114, Kranj; ŽELEZNIK MIRKO, Spitalič 19, Motnik; MOKOREL ANGELA, Bistrica 68, Tržič; ŽVELC ANTON, Lahovče 67, Cerklje; ZABAVNIK FRANC, Homec 24, Radomlje; ZAVBI STANE, Laseno 3, Šmartno v Tuhinju; ŽNIDAR RUDOLF, Mojstrana 50; MOŽINA LOVRO, Dobračeva 95, Žiri; GORENC FRANČISKA, Savska Loka 5, Kranj; MOČNIK JOŽE, Godič 23, Stahovica; OBRULK RUDOLF, Mošnje 27, Smlednik; VODNIK FRANC, Bukovščeva c., Dob; BABIČ JANEZ, Bistrica 7, Duplje; ZUPANČIČ MARIJA, Gozd Martuljk 7/b; BERGANT ANGELA, Kropa 26; DOLINŠEK FRANČKA, Trstenik 22, Golnik; DEMŠAR MARIJA, Babnikova 4, Ljubljana; NOVAK PETER, Prebačevo 12, Kranj; NEMEC VALENTIN, Nova vas 21, Radovljica; ŠILAR JOŽE, Krnica 51, Zg. Gorje; NOGRAŠEK JOŽE, Predoslje 128, Kranj; ŽLEBNIK FRANC, Sp. Luša 2, Selca; ODAR LOVRENC, Stara Fužina 26, NOČ KATI, Gozdna pot 3, Jesenice; HAFNAR BLAŽ, Dorfarje 13, Žabnica; RAHNE FRANC, Vodice 128; ŽIBERT JANEZ, Suha 14, Kranj; ŽARGAR TINA, Šutna 46, Žabnica; PINTAR MARIJA, Rudno 30, Železniki; KALAN IVANA, Podlanišče 23, Cerkno; AŽMAN JANEZ, Strahinj 34, Naklo.

Še nekaj navodil

udeležencem potovanja

Izžrebani naročniki Glasa naj pridejo točno ob uri na zbirno mesto. Torej zberemo se v soboto, 31. t. m., ob 6. uri 30 minut zjutraj na ploščadi pred občinsko skupščino Kranj. — Zamudnikov ne bomo čakali, ker bi bila sicer časovno ogrožena celotna izvedba potovanja.

Ne pozabite vzeti s seboj veljavnega potnega lista. Novih dinarjev smete nesti čez mejo le 50, toda v kosih po 10 N din. — Prenos valute (šilingi ali lire) je dovoljen le z ustreznim bančnim potrdilom.

Potujemo ne glede na trenutno vreme v Kranju. Ves izlet je organiziran tako, da slabo vreme ne more okrniti izvedbe potovanja. Dežniki bi bili v napoto, plašči pa zastirajo razgled, če jih obešamo na kljukice ob oknih avtobusa. Gotovo pa nam je dosti na tem, da vidimo med vožnjo čim več. Tudi siceršnje prtljage imejte čim manj s seboj — saj odpotujemo le za en dan; ta pa bo hitro, še prehitro minil.

Za lovce in ribiče...

Vsi stari orožni listi so razveljavljeni

V sredo je bil v Radovljici sestanek načelnikov občinskih oddelkov za notranje zadeve in referentov za javni red in mir vseh šestih gorenjskih občin, ki ga je sklical republiški sekretariat za notranje zadeve. Obravnavali so delo v zvezi z zakonom o nabavljanju, posesti in nošenju orožja. Zakon namreč pravi, da je treba zamenjati vso dosedanjo dokumentacijo, ki obravnava posest in nošenje orožja. Vsi orožni listi in dovoljenja za posest orožja morajo biti zamenjani do konca decembra. Do zdaj so morali na primer lovci vsako leto menjati oziroma podaljševati veljavnost orožnega lista. V bodoče to ne bo potrebno, ker bodo novi orožni listi veljali do preklica. Lastnike orožja pa verjetno bolj zanimajo takse, ki jih bodo morali plačati ob zamenjavi orožnega lista. Po republiških predpisih višina takse za vsako orožje znaša 10.000 S din, občinske skupščine pa lahko predpišejo nižje takse.

V Tržiču so sprejeli odlok o upravnih taksah, ki določa, da občan za eno lovsko puško plača 5000 S din upravne takse, za vsako nadaljnje orožje pa za vsak kos še po 10.000 S din (če ima lovec tri puške, plača za prvo 5000, za drugo in tretjo puško pa po 10.000 S din).

V Radovljici so sprejeli odlok, da se za vsako lovsko orožje plača 5000 S din takse. Podobno odločbo so sprejeli v Kranju, s tem, da se za vsako varnostno orožje (pištolo) plača po 10.000 S din. Jeseničani odloka še niso sprejeli, V Kamniku pa znaša taksa za lovsko orožje po kosu 10.000 S din.

Obenem z zamenjavo orožnih listov bodo pregledali orožje. Za trofejno in spominsko orožje se taksa ne plača, razen 6 N din za odločbo oziroma dovoljenje za posest trofejnega orožja.

Po zakonu je prepovedano nabavljati, imeti v posesti in nositi orožje z napravami za dušitev zvoka, same naprave za dušitev zvoka ter eksplozivno, plinsko in hladno orožje. Prepovedano je nositi in uporabljati trofejno orožje ter si zanj nabavljati in imeti pripravljeno strelivo. Staro orožje (dolge in kratke puške, sablje, meči itn.), ki ima zgodovinsko ali umetniško vrednost ali se uporablja za umetniške, športne ali druge podobne prireditve, ali pa je sestavni del narodne noše, ni pa več v rabi, se sme nabavljati brez dovoljenja ter imeti v posesti in nositi brez orožnega lista.

Zračno orožje kalibra 4,5 mm z začetno hitrostjo od 130 do 160 m v sekundi se sme v športne namene nabavljati brez dovoljenja ter nositi brez orožnega lista. Vendar otrokom in mladoletnikom ni dovoljeno nositi zračne puške oziroma jih lahko nosijo samo pod neposrednim nadzorstvom staršev ali instruktorja strelske družine.

Lovsko in športno orožje je dovoljeno posoditi samo osebi, ki ima orožni list, izdan za tisto vrsto orožja, ki se posoja.

Kaj pa če eno lovsko puško uporabljajo štirje lovci? Zakon predpisuje, da se na isto orožje sme izdati orožni list največ za tri osebe. Orožni list lahko dobi samo fizična oseba. Zakon ne dovoljuje kolektivnega dovoljenja za nošenje orožja. Delovne, strelske in druge organizacije plačajo samo eno takso glede na število orožja, ki ga posedujejo.

Na sestanku v Radovljici so se tudi dogovorili, da je potrebno pregledati in onesposobiti orožje po muzejih. Znano je namreč, da je bilo iz muzejev že večkrat ukradeno orožje ali pa se je z muzejskim orožjem pripetila nesreča, kot se je to lani dogodilo v Velenju.

J. Vidic

Brionski mufloni na Homu?

Lovska zveza za Gorenjsko je zaprosila maršalat za muflone, ki so se na Brionih preveč razmnožili. Lovci so namreč zvedeli, da jih bodo z Brionov poslali na druga zanimiva področja.

Maršalat je nedavno obvestil lovsok zvezo za Gorenjsko, da bodo z Brionov za gorenjska lovišča brezplačno odstopili okrog 10 muflonov.

Zaradi tega se je LZS obrnila na Češkoslovaški institut za lovstvo s prošnjo oziroma za nasvete glede gojitve muflonov. Pretekli teden si je strokovnjak iz Češkoslovaške ogledal lovna področja Kočevja, Postojne, Nove Gorice, Kamniške Bistrice, Trente, Bohinja in Gorenjske. Po ogledu je Češkoslovaški strokovnjak izjavil, da so najboljši pogoji za muflone na Homu nad Podhomom in Zasipom (hrib med Savo in Radovno).

Lovska zveza za Gorenjsko bo v kratkem sklicala sestanek vseh predsednikov lovskih družin na Gorenjskem, kjer bi se dogovorili o enotni politiki glede gojitve muflonov. V začetku naj bi se odstrel muflonov odrejal samo za lovni turizem. Tuji lovec plača za uplenitev muflona 400 dolarjev in več (okrog pol milijona S din).

J. V.

Prodam

Prodam KOTEL za žganjekuho, večjo količino HRUSOVEGA MOŠTA in ELEKTROMOTOR. Avsenik, Gorica 11, Radovljica 2630

Prodam motorno KOSILNICO, 7 KM. Ogled vsak dan od 15. ure dalje. Bešter 3, Škofja Loka 2631

Prodam vprežne GRABLJE. Voglje 90, Šenčur 2632

Prodam zazidljivo PARCELO v Predosljah. Naslov v oglasnem oddelku 2633

Prodam nov PLETILNI STROJ passap s 360 iglami — polavtomatični. Ogled od 17. ure dalje. Bavdek, Slomškova 3, Ljubljana 2634

Prodam traktorski PLUG OBRAČALNIK. Naslov v oglasnem oddelku 2635

Prodam KRAVO s teličkom. Podhom 23 pri Bledu 2636

Prodam 2000 kg OGLJA. Tavčar, Sp. Luša 20, Selca nad Šk. Loko 2637

Dam v najem TRAVNIK. Pozirno 10, Selca nad Šk. Loko (Pogačnik) 2638

Zelo ugodno prodam SPALNICO. Naslov v oglasnem oddelku 2639

Kupim

Kupim SLAMOREZNICO z verigo in puhalnikom. Naslov v oglasnem oddelku 2640

Kupim vprežni IZRUVAČ za krompir. Naslov v oglasnem oddelku 2641

Kupim SLAMOREZNICO s puhalnikom. Podreča 20, Medvode 2642

Kupim rabljene DESKE za opaž. Dvorje 17, Cerklje 2643

Motorna vozila

Prodam JAVO 175 ccm, registriran, rdeč, nov, prevoženih 44 km, ali zamenjam za ustrezajoči MOPED T-12. Menjava po dogovoru. Zevnik, Praše 12, Kranj 2644

Prodam MOPED T-13. Žitnik, Gorenjesavska 62, Kranj 2645

Izdaja in tiska ČP »Gorenjski tisk« Kranj, Koroška cesta 8. — Naslov uredništva in uprave lista: Kranj, Trg revolucije 1 (stavba občinske skupščine) — Tek. račun pri SDK v Kranju 515-1-135. — Telefoni: redakcija 21-835 21-860; uprava lista, malooglasna in naročniška služba 22-152 — Naročnina: letna 32, polletna 16 N din, cena za eno številko 0,50 N din. Mali oglasi: beseda 1 N din, naročniki imajo 10 % popusta. Neplačanih oglasov ne objavljamo.

Prodam NSU-MAKSI. Zamenjam za MOPED ali gradbeni material. Sr. Bela 21, Preddvor 2646

Prodam zastava 750. Zavrl Anton, Mavčiče 60, Medvode 2647

Ugodno prodam FIAT 750. Informacije dobite po telefonu 70-101 2648

Prodam KOMBI IMV 1000 Pšata 3, Cerklje 2649

Stanovanja

Prodam enostanovanjsko HIŠO z lokalom v središču Kranja ali samo stanovanje. Žužek, Jenkova 3, vhod na dvorišču 2650

Prodam HIŠO v III fazi v južnem delu Britofa. Poizve se Jezerska cesta 116/B, Kranj 2651

Ostalo

ŽIČNE MREŽE za ograjo, mreže za presipavanje peska, karo pletivo, ŽIČNE VLOŽKE, ŠLAFARIJO dobite pri Rabiču Justinu, Bled, Riklijeva 5 2438

Polagamo in brusimo PARKET. Sivic Franjo, Dobropolje 3, Brezje 2610

Izgubljeno

Našla sem žensko zapestno uro. Dobi se pri Perko, Nazorjeva 4, Kranj 2652

Tekmovanje z mopedi

ZA PRVENSTVO GORENJSKE

NEDELJA 1. JUNIJA OB 10. URI

AMD ŠENČUR vabi svoje člane, da se udeležijo

vožnje v neznano

ki bo 1. 6. 1969.

Zbirališče je pred domom AMD v Šenčurju v nedeljo ob 9. uri

VABLJENI

TOVARNA VIJAKOV PLAMEN KROPA

razpisuje

več prostih delovnih mest

strojnih ključavničarjev

Razpis velja do zasedbe prostih delovnih mest. — Prošnje sprejema komisija za delovna razmerja pr tovarni vijakov PLAMEN Kropa.

Pripominjamo, da podjetje nima prostih ne samskih in ne družinskih stanovanj.

GOSTINSKO IN TRGOVSKO PODJETJE

Central Kranj

proda

star gostinski inventar in stara osnovna sredstva

Prodaja bo v petek, dne 30. 5. 1969 od 10. do 14. ure v skladišču podjetja v Britofu pri Kranju.

RAZPIS

Gostinski šolski center Bled, bo v šolskem letu 1969/70 sprejel v prvi razred 60 učencev, in sicer 30 učencev v prvi strežni razred ter 30 učencev v prvi kuharski razred.

Poleg prošnje za sprejem morajo kandidati predložiti spričevalo o uspešno opravljenem 8. razredu osnovne šole, zdravniško spričevalo in izpolnjen obrazec 1,20 (prijava).

Kandidati smejo biti stari najmanj 14, največ 18 let. Prošnjo in vse ostale dokumente morajo kandidati predložiti ravnateljstvu GŠC Bled do 1. julija 1969

OBVEŠČAMO

lastnike gozdov na območju Gozdnega obrata Preddvor, da bodo priglasitve sečenj za leto 1970 po naslednjem razporedu:

JEZERSKO
— v pisarni proizvodnega okoliša dne 13/6-1969 od 7.—13. ure

KOKRA
— pri »ARNEŽU« dne 5/6-1969 od 7.—12. ure

PREDDVOR
— v pisarni gozdnega obrata dne 9/6-1969 od 6.—14. ure

GORICE
— v pisarni proizvodnega okoliša dne 10/6-1969 od 7.—14. ure

KRANJ
— (za proizvodni okoliš Levi in Desni breg Save) — v pisarni na Gozdnem gospodarstvu Kranj dne 2. in 9/6-1969 od 7.—13. ure

NAKLO
— v pisarni skladišča dne 3. in 10/6-1969 od 7.—13. ure

VOKLO
— v Zadružnem domu dne 5/6-1969 od 7.—13. ure

MAVCICE
— v Zadružnem domu dne 11/6-1969 od 7.—13. ure

DUPLJE
— v gostilni pri »Klemenčku« dne 4/6-1969 od 7.—13. ure

SR. BITNJE
— v gostilni pri »Strahincu« dne 2/6-1969 od 7.—13. ure

ŽABNICA
— v Zadružnem domu dne 5/6-1969 od 7.—13. ure

PODBLICA
— v gostilni »Vidic« dne 3/6-1969 od 7.—13. ure

ZG. BESNICA
— v Zadružnem domu dne 4/6-1969 od 7.—13. ure

ŠENČUR
— v pisarni gozdnega okoliša dne 6. in 9/6-1969 od 7.—13. ure

CERKLJE
— v Zadružnem domu dne 10. in 11/6-1969 od 7.—13. ure

ZALOG
— v gostilni pri »Recku« dne 12/6-1969 od 7.—13. ure

SENT. GORA
— v gostilni pri »Grilcu« dne 5/6-1969 od 7.—13. ure

OLSEVEK
— pri »Mubiju« dne 5/6-1969 od 7.—12. ure

CERKLJE
— v Zadružnem domu — za zamudnike proizvodnega okoliša Cerklje dne 17/6-1969 od 7.—13. ure

KRANJ
— v pisarni na Gozdnem gospodarstvu za zamudnike proizvodnega okoliša Desni breg Save ob uradnih dnevih od 6.—13. ure

Obenem obveščamo lastnike gozdov, da bomo ob priglasitvah sprejemali tudi naročila za motorne žage znamke »STIHL« 050 AV.

Gozdno gospodarstvo Kranj
GOZDNI OBRAT PREDDVOR

V soboto se je pri Kamni gorici takole, k sreči brez žrtev, ustavil tovornjak. — Foto: Jože Vidic

Kranj CENTER

28. maja amer. barv. CS film UBIJALEC NA KONJU ob 16., 18. in 20. uri

29. maja amer. barv. CS MATT HELM, LJUBI IN UBIJA ob 16., 18. in 20. uri

30. maja amer. barv. CS MATT HELM, LJUBI IN UBIJA ob 16., 18. in 20. uri

Kranj STORŽIČ

28. maja amer. film TARZAN IN NJEGOVA ŽENA ob 16. in 18. uri, amer. barv. CS film KO PADE NOČ ob 20. uri

29. maja amer. film TARZAN IN NJEGOVA ŽENA ob 16. uri

Kamnik DOM

29. maja amer. barv. CS film KO PADE NOČ ob 17.30 in 20. uri

Kamnik DUPLICA

28. maja amer. barv. film V ZENITU SONCA ob 19. uri

29. maja amer. barv. film V ZENITU SONCA ob 20. uri

Tržič

28. maja amer. barv. film TRI NA KAVČU ob 18. in 20. uri

30. maja amer. barv. CS film DESET ZAPOVEDI, I. del ob 16. uri, amer. film TARZAN IN NJEGOVA ŽENA ob 18. in 20. uri

Škofja Loka SORA

28. maja amer. barv. CS film KORAKI REVOLVERAŠA ob 18. in 20. uri

29. maja amer. barv. CS film NENAVADNA KRAJA ob 20. uri

30. maja amer. barv. CS film NENAVADNA KRAJA ob 18. in 20. uri

Radovljica

28. maja amer. barv. film DVOBOJ PRI DIABLU ob 18. in 20. uri

29. maja amer. barv. film BOBNI VZDOLŽ MOHANKA ob 20. uri

30. maja angl. barv. film RAZBOJNIKI N AOBALI ob 20. uri

Bled

28. maja amer. barv. CS film ČABASKO ob 18. in 20.30.

29. maja amer. barv. CS film ČABASKO ob 18. in 20.30.

30. maja amer. barv. CS film KORAKI REVOLVERAŠA ob 18. in .20.30.

Jesenice RADIO

28. maja italij. barv. film TIHI BILL

29. maja nemško-jugosl. film KOMISAR X

30. maja amer. barv. CS film PIRATI IZ MOONFLEETA

Jesenice PLAVŽ

28. maja nemško-jugosl. film KOMISAR X

29.—30. maja amer. barv. CS film GRAND PRIX

Žirovnica

28. maja mehiško-špan. italij. barv. CS film TRIJE NEUSMILJENI

Dovje - Mojstrana

29. maja mehiško-špan. italij. barv. CS film TRIJE NEUSMILJENI

Kranjska gora

29. maja italij. barv. film TIHI BILL

Prešernovo gledališče v Kranju

SREDA — 28. maja, ob 20. uri za red PREMIERSKI IN IZVEN Molière: SCAPINOVE ZVIJAČE

ČETRTEK — 29. maja, ob 20. uri za red KOLEKTIVI I in IZVEN Molière: SCAPINOVE ZVIJAČE

PETEK — 30. maja, ob 16. uri za red DIJAŠKI II in IZVEN, ob 20. uri za red KOLEKTIVI II in IZVEN Molière: SCAPINOVE ZVIJAČE

Brezjanski pretep pred sodiščem

Pred kratkim je občinsko sodišče v Radovljici obravnavalo prepir oziroma pretep, ki se je dogodil letos aprila v gostilni Dobrča na Brezjah. Stari spori in nestrpnost so ob kozarcu vina zavreli in zakipeli ter še vroči prispeli na sodišče.

Franc Golmajer, uslužbenec občine Radovljica, je prišel zvečer po sestanku krajevnega odbora socialistične zveze v gostilno Dobrča. V gostilni sta za mizo že sedela Vili Klanjšek, 44, obrtnik sodovičar in Jože Mlinarič, 30, privatni mesar na Brezjah. Mlinarič je povabil Golmajerja, naj prisede k mizi. Kmalu je prišlo do prepira in pretepa. Klanjšek je očital Golmajerju, »da je največja s... na Brezjah,« nato ga je zagrabil za kravato in odvlekel iz lokala v hodnik, za njima pa je prišel še Mlinarič, ki je stal ob vratih, tako da je Klanjšek lahko brez prič obdelaval Golmajerja. Končno se je Golmajerju posrečilo, da se je izmuznil iz rok napadalca. Vrnil se je k točilni mizi, tam pa ga je Mlinarič udaril od zadaj po glavi, tako da je Golmajer padel na tla in se za krajši čas onesvestil. Tedaj ga je Klanjšek ponovno zgrabil za kravato in odvlekel iz lokala v hodnik in ga tam nekajkrat udaril z glavo ob tla.

Klanjšek se je na sodišču zagovarjal, da je odvlekel Golmajerja iz gostilne zato, da bi le-tega odpeljal na svež zrak. »Izrecno izjavljam, da sem oškodovanca odvlekel iz gostilne zato, da bi prišel oškodovanec do boljšega zraka in ne z namenom, da ga vržem iz gostilne,« je izjavil Klanjšek sodnikom.

Sodišče ju je spoznalo za kriva in obsodilo Vilija Klanjška na 400 N din, Mlinariča pa na 350 N din kazni.

Golmajer je vložil zasebno tožbo zoper Klanjška in Mlinariča zaradi obrekovanja, razžalitve in lahke telesne poškodbe.

Sodišče je namreč obravnavalo le obtoženi predlog občinskega javnega tožilca zaradi kaznivega dejanja po čl. 149/1 KZ, ki pravi:

Kdor koga s silo ali resno grožnjo prisili, da kaj stori ali oprosti ali da kaj trpi, se kaznuje z denarno kaznijo ali z zaporom do enega leta.

Zadeva v gostilni Dobrča bo torej še enkrat pred sodiščem (razen, če ne bo Golmajer umaknil tožbo).

Nesreče zadnjih dni

Na Partizanski cesti v Kranju se je v soboto popoldne v prometni nesreči huje ranil osemletni Miroslav Nježič iz Kranja. Miroslav je na kolesu zavijal v levo prav v trenutku, ko je z nasprotne strani hitro privozil Franc Grohan na motornem kolesu. Pri trčenju je bil deček huje ranjen, motorist pa laže.

V križišču Koroške in Kidričeve ceste v Kranju je istega dne nekaj pred sedmo uro zvečer voznik osebnega avtomobila Pavel Vrhovnik iz Šenčurja izsiljeval prednost pred voznikom osebnega avtomobila Francem Pelkom z Bleda. Pri trčenju avtomobilov je bil Pavel Vrhovnik huje ranjen. Škode na avtomobilih je za 12.000 N din.

Na cesti drugega reda med Bledom in Bohinjsko Bistrico se je v nedeljo ob eni uri ponoči smrtno ponesrečil ing. Alfonz Logar, star 53 let, iz Bohinjske Bistrice. Nesreča se je pripetila, ko je vozilo zaradi neprimerne hitrosti v ovinku zletelo s ceste kakih 30 metrov globoko in se ustavilo ob drevju. Voznik je umrl na kraju nesreče.

Zaradi neprimerne hitrosti na makadamski cesti je v nedeljo dopoldne v vasi Sovodenj začelo zanašati motorno kolo, ki ga je vozil Janez Kumar iz Idrije. Motorist se je zaletel v obcestni smernik in padel. V nesreči je bil voznik ranjen, škode na motorju pa je za 800 N din.

Na Kidričevi cesti v Škofji Loki se je v nedeljo nekaj po osmi uri zvečer pripetila hujša prometna nesreča. V ovinku sta trčila dva osebna avtomobila. Voznik osebnega avtomobila Janez Gregorčič iz Kranja je pri srečanju v blagem ovinku iz neznanega vzroka zapeljal v levo v osebni avtomobil, ki ga je vozil Marjan Dular iz Ljubljane. Pri trčenju so bili oba voznika in sopotnik Janez Mušič huje ranjeni in so jih odpeljali v ljubljansko bolnišnico. Škode na vozilih je za okoli 15.000 N din.

Zaradi neprimerne hitrosti je v nedeljo zvečer v Virmašah padel z mopedom Marjan Šifrer iz Žabnice. Pri padcu je bil ranjen sopotnik.

Na cesti tretjega reda na Kokrici je v ponedeljek nekaj pred šesto uro zvečer voznik osebnega avtomobila Peter Drinovec s Kokrice zadel osemletnega Ivana Kogovška ki je z dvorišča pritekel na cesto. Pri tem je bil deček huje ranjen in so ga odpeljali v bolnišnico.

Na Gorenjski cesti v Radovljici je v torek nekaj po polnoči voznik osebnega avtomobila Matevž Zupan iz Radovljice iz neznanega vzroka zapeljal na desno, trčil v električni drog ter nato drsal še okrog trideset metrov ob kamniti ograji. Voznik je bil pri tem huje ranjen in je v kritičnem stanju.

L. M.

Požar v Bitnjah

V torek popoldne, okoli 17. ure, so opazili požar pri Francu Ziherlu v Srednjih Bitnjah 4. Požar je, kljub prizadevanju gasilcev iz Bitenj in poklicnih gasilcev iz Kranja, popolnoma uničil gospodarsko poslopje.

Avtomobil je zgorel

Ob pol drugi uri zjutraj je v torek, 27. maja, izbruhnil požar v Hrastju. Pogorela je drvarnica, v kateri je bil shranjen osebni avtomobil last Jožeta Smoleja iz Hrastja. Avtomobil je zgorel. Domnevajo, da je požar povzročila strela.

Vlom v kulturni dom

V soboto ali nedeljo je neznanec vlomil v klubske prostore kulturnega doma na Kokrici. Iz zaklenjene omarice je odnesel 440 N din.

Z avtomobilov so trgali tablice

V soboto, 24. maja, med 21. in 23. uro so neznani objestneži potrgali na 20 avtomobilih registrske tablice. Avtomobili so bili parkirani v Stritarjevi ulici pri kinu Center v Kranju. Neznanci so tablice odstranjevali s silo, nato pa so jih pustili v neposredni bližini avtomobila ali na strehi.

Še o nesreči v Škofji Loki

Postaja milice v Škofji Loki prosi vse očividce nesreče, ki se je v nedeljo, 25. maja, ob 20.25 pripetila na Kidričevi cesti v Škofji Loki, naj javijo podatke, ki bi lahko pomagali osvetliti nesrečo, neposredno postaji milice v Škofji Loki ali kateri drugi postaji ali pa preiskovalnemu sodniku Alojzu Maroltu.

Pojasnilo

Postaja milice v Škofji Loki nam je poslala v zvezi s prometno nesrečo, ki se je pripetila 14. maja popoldne v Škofji Loki naslednje pojasnilo. Voznik osebnega avtomobila Ciril Smolej iz Škofje Loke ni izsiljeval prednosti, pač pa je zavozil iz neprednostne ceste na zaprto cesto.

Obisk pri naših telesno-vzgojnih organizacijah

Rokometaši iz Kamnika ne počivajo

Čeprav je rokomet v Kamniku še precej mlad šport, pa si je vseeno pridobil že precejšnje število pristašev, ki bodrijo igralce na tekmah; pa naj bo to doma ali v gosteh. Začetki tega športa segajo v leto 1961, ko je nekaj »navdušencev« uspešno zbralo okrog sebe na treningih dovolj delavoljnih članov. Toda kmalu po svojih začetkih je delo zamrlo. Ustanovitelji, če jih lahko tako imenujemo, so odšli k vojakom.

1966. leta se je prebudila nova generacija, v pomoč so jim priskočili tudi nekateri prejšnji člani in tako so aprila 1967 po kratkotrajnem treniranju že odigrali prvo tekmo.

Treniranje se jim je vsekakor precej izboljšalo, ko so dobili asfaltno igrišče, lani pa je bila dograjena tudi nova telovadnica pri zdravstvenem domu, v kateri so dobili prostor za treniranje tudi rokometaši. Pogoji so se nedvomno izboljšali, čeprav je telovadnica včasih premajhna za vse, ki bi radi med mrtvo sezono kar najbolj napredovali. Težava je le, ker je telovadnica prosta zanje šele po 20. uri in tako je onemogočeno igralcem drugega moštva, da bi trenirali pozno v noč, saj so še povečini pionirji. Kaj pa ostali problemi, ki večkrat tarejo posamezna društva in klube? Finančni problemi na primer. Z denarjem »oskrbuje« rokometaše občinska zveza za telesno kulturo, ki jim je v lanskem letu namenila sredstva za najnujnejše izdatke in tako igralcem in funkcionarjem kluba ni bilo treba skrbeti še za finančni položaj. Seveda pa zatrjujejo, da denarja vedno primanjkuje.

In priprave za letošnjo spomladansko sezono? Namesto treningov so večkrat pripravljali trening turnirje, pozimi pa so se vključili v zimsko ligo v hali Tivoli, kjer so zasedli drugo mesto za ekipo Slovan II, čeprav so mnogi menili, da bi prvo mesto moralo pripasti Kamničanom. Trenirali so dvakrat tedensko, udeležba na treningih pa je bila precej dobra. O uspešnosti treningov pa bomo govorili ob koncu sezone . . .

T. Smolnikar

Najboljši v krosu v Žirovnici

Letošnjo izvedbo občinskega spomladanskega krosa je občinsa zveza za telesno kulturo Jesenice zaupala šolskemu športnemu društvu iz Žirovnice pod vodstvom Štefana Mlačnika, ki je doslej imelo na vseh krosih največ uspehov.

Letos so bila pravila za občinski spomladanski kros nekoliko spremenjena. V prejšnjih letih so nastopale tudi druge osnovne organizacije občinske zveze, toda le z malo zastopnikov. Letošnji kros je bil organiziran le za šolska športna društva, število udeležencev pa je bilo omejeno. V vsaki disciplini je lahko nastopalo le deset tekmovalcev z ene šole.

Rezultati:

Učenke (roj. 1. 58. in 59. — 500 m): 1. Slavica Danilović — (ŠŠD P. Voranc), 2. Nada Gričar — (ŠŠD P. Voranc), 3. Marija Utrosa — (ŠŠD P. Voranc); **Učenke (roj. 1. 56. in 57. — 600 m):** 1. Draga Jančar — (ŠŠD Žirovnica), 2. Tončka Kosmač — (ŠŠD Kor. Bela), 3. Darja Gregorič — (ŠŠD P. Voranc); **Učenke (roj. 1. 54. in 55. — 800 m):** 1. Amica Vidic, 2. Mimi Purger, 3. Ivanka Filipaj — (vse ŠŠD Kor. Bela).

Učenci (roj. 1. 58. in 59. — 600 m) 1. Zorko Rogelj, 2. Milan Leben, 3. Tonči Koselj — (vsi ŠŠD Žirovnica). **Učenci (roj. 1. 56. in 57. — 800 m):** 1. Toni Smolej — (ŠŠD Žirovnica), 2. Igor Klemenc — (ŠŠD T. Čufar), 3. Adam Kovač — (ŠŠD Kor. Bela). **Učenci (roj. 1. 54. in 55. — 1100 m):** 1. Franc Tajnikar — (ŠŠD Žirovnica), 2. Srečko Štern — (ŠŠD Žirovnica), 3. Marko Rolc (ŠŠD Kor. Bela).

Z. Felc

Mednarodni tenis v Kranju

V mednarodnem prijateljskem dvoboju teniških igralcev Triglava in VAS iz Beljaka so zmagali domačini z 10:5. Povratno srečanje bo v avgustu v Beljaku. To je bilo že drugo srečanje z imenovano ekipo iz Beljaka.

Za ekipo Triglava so nastopili pri članih: Žnidar, Polenec, Furlan, Anzelc, Starc, Jezeršek, Zdešar, Mulej in Burger; pri mladincih: Purič in Cipek, pri starejših članih pa Kuster.

Ž. D.

Z letne konference HK Jesenice

Za boljše delo v prihodnje več strokovnih organov

Pred dnevi je bila letna konferenca najboljšega hokejskega kluba v državi. Prisostvovali so ji ing. Luxa — predstavnik HZJ, tov. Križ — predstavnik HZS, tov. Frančeškin — predstavnik ŠD Jesenice, tov. Verovšek — predstavnik OZTK Jesenice, prijatelji hokeja iz Begunj ter odborniki in igralci kluba.

Iz poročil je bilo razvidno, da je bila sezona 68/69 zaključena razmeroma uspešno.

Prvo moštvo je skupno odigralo 41 tekem; osvojilo je naslov državnega prvaka, bilo drugo v jugoslovanskem in tretje v alpskem pokalu, v evropskem pokalu pa je izpadlo v prvem kolu. Iz njihovega moštva je sodelovalo v članski državni reprezentanci 10 igralcev, v mladinski pa en igralec.

Moštvo Kr. gore je imela 22 tekem in v državnem prvenstvu zasedlo 5 mesto. V mladinski državni reprezentanci je sodelovalo sedem njihovih igralcev.

Mladinci kluba pa so odigrali 10 tekem.

V novi sezoni bodo moštva nastopila v istih tekmovanjih kot preteklo leto. Pionirska hokejska šola bo letos sprejela 30 novih kandidatov, tretji razred pa po temeljiti selekciji uvrstila v mladinsko moštvo.

Da bi v bodoče delo v klubu boljše in hitrejše potekalo, je konferenca sprejela predlog, da se v upravi kluba organizira tri samostojne odbore in sekretariat uprave kluba z okvirno določenimi nalogami vsakega organa posebej. Ti odbori so: odbor za materialne in finančne posle kluba, odbor za izdelavo in izvedbo programa tekmovanj kluba in turnej ter odbor za strokovno športno vzgojo in hokejsko šolo.

Ob zaključku konference je ing. Luxa kot zastopnik hokejske zveze Jugoslavije izročil kapetanu jeseniške ekipe Bogu Janu pokal za trinajsto osvojitev državnega prvaka.

Z. Felc

Športni teden v Križah

Od 11. do 15. junija bo v Križah tradicionalni športni teden, ki ga prireja domače telesno-vzgojno društvo Partizan. Priprave za to veliko prireditev, ki ni le manifestacija telesne kulture v tržiški občini, ampak tudi na Gorenjskem, so trajale dalj časa. Predsednik pripravljalnega odbora je Kristijan Kokalj.

Na zadnji seji odbora nam je zaupal, kdo vse bo nastopil na stadionu v Križah in katera tekmovanja bodo na sporedu. Program je dokončen. Skupno bo nastopilo 800 športnikov in športnic iz Gorenjske, Ljubljane in sosednje Koroške. Nastopili bodo: atleti, najboljši orodni telovadci, šolska mladina in pripadniki JLA, člani ALC iz Lesc in z Bleda, miličniki kadeti srednje strokovne šole za notranje zadeve iz Tacna pri Ljubljani in športniki iz Borovelj. Na prireditvi bodo še sodelovali: pihalni orkester iz Tržiča in Borovelj, taborniki in folklorna skupina Karavanke iz Tržiča. V dneh od 11. do 15. junija pa bodo na sporedu turnirji v namiznem tenisu, šahu in rokometu.

A. Glavič

Atletske novice

Na republiškem prvenstvu v mnogobojih, bilo je v soboto in nedeljo na stadionu Borisa Kidriča v Celju, je član atletskega kluba Triglav Franci Fister osvojil naslov novega prvaka SRS v deseteroboju s 6421 točkami (100 m — 11,2, daljina — 6,58, krogla — 12,11, višina — 165, 400 m — 53,6; 110 m ovire — 17,9, disk — 36,45, palica — 380, kopje — 54,31, 1500 m — 4:46,4). Uspeh Triglava v članski konkurenci je dopolnil še Lado Konc, ki je zasedel drugo mesto (5785 točk: 11,4, 6,00, 12,05, 165, 56,6; 17,5, 36,65, 380, 39,32, 5:19,0). V kategoriji starejših mladincev je bil Kranjčan Zvone Napast prav tako drugi z 2632 točkami.

Na mednarodnem mitingu v Novem mestu je Dušan Prezelj zasedel dve tretji mesti pri skoku v višino (180 cm) in skoku v daljino (6,43 m).

V soboto so na stadionu v Kranju tekmovali začetniki. Nekaj rezultatov: mlajši mladinci in pionirji — 60 m: Peneš 8,1, I. Krstič 9,5, Bohinc in Bizjak 9,8; 300 m: Jurgele 52,1, I. Krstič 52,4, Bizjak 53,6; višina: Bizjak 110, I. Krstič 110, Mravlje 110; krogla (4 kg): Grozdnik 10,95, Oman 6,65, Mravlje 6,54; mlajše mladinke in pionirke: 60 m: Kavčič 8,9, Rudolf 9,2, Brce 9,5; 300 m: Rudolf 51,1, Brce 53,4, Kavčič 53,7; višina: Miščević 125, Brce 115, Rudolf 115; krogla (4 kg): Miščević 7,01, Jakšič 5,99; krogla (3 kg): Brce 6,97, Remic 6,45, Kavčič 6,28.

M. Kuralt

Zvedeli smo . . .

. . . da bodo v Dupljah začeli z izgradnjo rokometnega asfaltnega igrišča za osnovno šolo takoj po končanem tekmovanju v ljubljanski conski rokometni ligi. Z deli bodo začeli sredi junija.

. . . da bo danes v Dupljah rokometni turnir v počastitev dneva mladosti. Sodelovale bodo naslednje ekipe: Tržič, Križe, Radovljica, Duplje in Kranj.

. . . da je pred dnevi obiskal Kranj zvezni kapetan za plavanje Bogdan Nenadović, ki se je želel osebno prepričati, kako potekajo priprave kranjskih kandidatov za državno reprezentanco: Lidije Švarc, Judite Mandeljc, Brede Pečjak, Saše Košnika in Andreja Slavca. Očitno je bil zadovoljen z delom v klubu in pohvalil klub za odlično sodelovanje s plavalno zvezo Jugoslavije, kakor tudi marljive trenerje plavanja.

. . . da bo letos po vsej priliki v Kranju državno prvenstvo v plavanju za mladince in državno prvenstvo mladincev v vaterpolu. Tako bo po nekaj letih Kranj spet idel na delu skoraj vse najboljše plavalce Jugoslavije.

Šport v kratkem

NOGOMET — V nedeljo je bil prost termin v republiških ligah. Vseeno pa so bile odigrane tri tekme. LTH iz Škofje Loke je na domačem igrišču izgubil s Slovanom 1:2 (1:1).

ROKOMET — Tržiški rokometaši so presenetljivo izgubili v Medvodah z domačo ekipo s 14:20 (4:9). V ženski ligi pa so Selce doma z 18:9 (9:3) premagale Brežice. Kranjčanke pa so spet izgubile, tokrat s Slovanom 7:13 (4:7). Vse kaže, da bo ekipa Kranja po več kot desetletnem nastopanju v republiški ligi letos morala zapustiti najvišje tekmovanje v republiškem merilu.

ODBOJKA — V drugi zvezni ligi so Jesenice izgubile s Partizanom 1:3.

KOŠARKA — Na republiškem mladinsem prvenstvu v Ljubljani so mladi košarkarji Triglava osvojili odlično drugo mesto, kar daje upati, da v Kranju raste spet nov rod kvalitetnih igralcev.

PLAVANJE — Na otvoritvenem plavalnem mitingu so z Gorenjske sodelovali v Krškem plavalci kranjskega Triglava in Bleda. Za začetek sezone so pokazali dokaj solidne rezultate, pri čemer so se spet odlikovale najboljše kranjske plavalke: Švarc, Mandeljc, Porenta, Panjtar, Križaj in Pečjak. Pri moških pa se je najbolj izkazal »veteran« Sašo Košnik.

Dirke v Škofji Loki si je ogledalo 40.000 obiskovalcev

Švicar Marsovszky najhitrejši, Avstralec Dodds najboljši

Kar 6 novih rekordov — 144,000 km/h je bilo premalo za zmago — Smola Gingerja Molloya — Nedisciplinirani gledalci ovirali tekmovanje

Lep, a ne prevroč dan, veliko svetovno znanih imen in rekordne hitrosti, dosežene že na sobotnem uradnem treningu, so bile krive, da se je preteklo nedeljo ob 4500 metrov dolgi škofjeloški stezi zbralo kar 40.000 gledalcev. Cesti proti Kranju in Jeprci sta nekaj ur pred začetkom tekmovanja postali ena sama reka gomazečih ljudi in pločevine, avtomobilov, motoristov, kolesarjev in pešcev. Vendar do zastojev ni prišlo, kajti armada najsodobneje opremljenih prometnikov — miličnike so usmerjali iz helikopterja — je delovala brezhibno.

Točno ob 15. uri, po uvodnem govoru predsednika organizacijskega komiteja Maksa Zadnika, je starter Miro Ausec prvič zamahnil z zastavico. Izpred velike tribune ob progi so odbrzeli dirkači na motorjih do 50 ccm. Favorita v tem najlažjem tekmovalnem razredu, Nemca Rudolf Kunz in Gerhard Thurow, nista imela prave konkurence. Kunzov Kreidler si je že po prvem krogu zagotovil tolikšno prednost, da bi ga le okvara lahko spravila ob zmago. Toda stroj je vzdržal. Jugoslovani tokrat niso resneje posegli v borbo za lovorov venec. Bernetič in Štefe sta se kljub dobri vožnji morala zadovoljiti s tretjim in četrtim mestom, kar je tudi najboljša uvrstitev naših predstavnikov na dirki v Škofji Loki. Nove Tomosove specialke se z motorji slavne nemške tovarne zdaj še ne morejo kosati.

REZULTATI: 1. Rudolf Kunz (ZRN) — 18:49;0 (poprečna hitrost 114,696 km/h); 2. Gerhard Thurow (ZRN) — 19:34;7 (110,200 km/h), 3. Andrijan Bernetič (YU) — 19:37;8 (110,000 km/h), 4. Janko Štefe (YU) — 20:03;2 (107,800 km/h) itd. V sedmem krogu je zmagovalec Kunz postavil tudi nov kategorijski rekord 117,600 km/h (prej 110,005 km/h).

NOVOZELANDEC MOLLOY NESREČNIK ŠT. 1

Kot drugi so šli na progo tekmovalci v razredu motorjev do 350 ccm. Najboljši s sobotnega treninga, rdečelasi in pegasti ljubljenec škofjeloške publike Ginger Molloy, je odlično startal. Z drzno, a mojstrsko vožnjo se je že po nekaj minutah odlepil od zasledovalcev in sam samcat drvel gotovi zmagi nasproti. Ni ga bilo med gledalci, ki bi dvomil o njegovem uspehu. Za Novozelandčevim hrbtom pa so se dogajale čudne reči. Eden od favoritov, Madžar János Drapál, ki mu start ni povsem uspel, je silovito pritisnil, prehitel deset tekmovalcev in kmalu obtičal na drugem mestu. Mislili smo, da bo tako tudi ostalo, kajti vodeči Molloy je pravkar izboljšal stari kategorijski rekord in zavozil v zadnji krog. Toda sreča mu ni bila mila. Nekaj kilometrov pred ciljem ga je preobremenjeni stroj izdal in Drapál, za njim pa še Anglež Hawthorne, sta brez oklevanja izkoristila veliko priložnost.

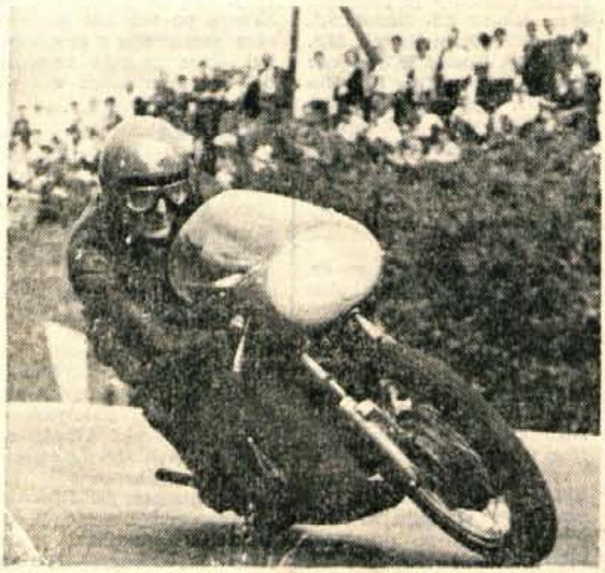

Lanskoletni rekorder škofjeloške steze Avstralec John Dodds (140,503 km/h) si je v razredu do 500 ccm sicer priboril lovorov venec, toda novi junak proge je postal Švicar madžarskega porekla Gyula Marsovszky (144,000 km/h). — Foto: F. Perdan

REZULTATI: 1. János Drapál (Madžarska) — 30:48;42 (131,463 km/h), 2. Maurice Hawthorne (VB) — 30:54;08 (131,042 km/h), 3. Ginger Molloy (NZ) — 30:55;04 (130,994 km/h), 4. Herbert Denzler (CH) — 31:32;53 (128,399 km/h) itd. Najhitrejši, predzadnji krog je tretjeuvrščeni prevozil s hitrostjo 137,175 km/h in s tem močno izboljšal dosedanji kategorijski rekord Gilberta Parlottija (It) 128,979 km/h.

KRIWANEK SE NE DA

Na dirko motorjev do 125 kubičnih centimetrov smo poznavalci dirk čakali zelo nestrpno. Mučilo nas je namreč vprašanje, ali bo komu od nastopajočih uspelo voziti hitreje od veljavnega kategorijskega rekorda, ki ga je leta 1964 postavil Šved Ulf Svensson na motorju znamke Honda (122,542 km/h). Med 24 tekmovalci, kolikor jih je startalo, so po sobotnih časih izstopali štirje: Nemec Möhringer, Madžar Szabo, Novozelandec Molloy in Avstrijec Heinz Kriwanek. Slednjemu je start najbolje uspel. Povedel je, bil prvi vseh deset krogov in nazadnje zmagal. Morda bi se dirke končala drugače, če bi Laszlu Szabu v začetku ne ponagajal motor. Borbeni Madžar kljub kasnejši vratolomni vožnji in kljub temu, da je prehitel celo vrsto tekmecev ter dvakrat izboljšal stari rekord, ni več uspel dohiteti solidnega Avstrijca.

REZULTATI: 1. Heinz Kriwanek (A) — 21:02;09 (128,358 km/h); 2. Lászlo Szábo (Madžarska) — 21:03;01 (128,26, km/h); 3. Siegfried Möhringer (ZRN) — 21:07;52 (127,808 km/h); 4. Ginger Molloy (NZ) — 21:30;37 (125,545 km/h) itd. Najhitrejši, sedmi krog je Laszlo Szabo prevozil s hitrostjo 131,385 km/h in s tem postavil nov kategorijski rekord.

ZAMUDA ZARADI GLEDALCEV

Več kot deset minut so morali čakati tekmovalci razreda do 250 ccm, preden jih je starter spustil na progo. Nedisciplinirani gledalci, ki jih reditelji niso zmogli zadržati, so stali tik ob cestišču in neprestano prečkali stezo, tako da bi nekajkrat skoraj prišlo do nesreče. Dirkačem zamuda razumljivo ni bila pogodu, stroji se namreč lahko ohladijo in nočejo vžigati. No, končno so le odpeljali. Po hudem boju je Lászlo Szábo ugnal Nemca Möhringerja — slednji je vodil šest krogov — in zmagal. Toda bolj kot borba za lovorov venec sta gledalce navdušila vožnji Švicarja Gyule Marsovszkega in Novozelandca Keitha Turnerja. Zmagovalec tega skoraj polurnega obračuna, v katerem so odločali živci, je bil Marsovszky. Pristal je na petem mestu.

Jugoslovan Janko Štefe letos ni posegel v borbo za prvo mesto. On in njegov Tomos D-6 GP sta se morala zadovoljiti s četrtim mestom. — Foto: F. Perdar

REZULTATI: 1. László Szábó (Madžarska) — 23:42;88 (136,624 km/h), 2. Siegfried Möhringer (ZRN) — 23:56;01 (135, 385 km/h), 3. Janos Reisz (Madžarska) — 25:04;52 (129,211 km/h), 4. Wilhelm Atterer (ZRN) — 25:04;92 (129,176 km/h). Szabo se je z odlično vožnjo v enajstem krogu — namerili so mu hitrost 139,414 km/h — znova vpisal v listo rekorderjev.

REKORD IN PADEC

Napovedi, da rekord proge mora pasti, so se uresničile. Dirka motorjev do 500 ccm je pomenila višek nedeljske prireditve v Škofji Loki. Le 16 tekmovalcev smo našteli pred startom, ampak med njimi je bilo mnogo znanih imen. Najbolje sta začela Avstrijca Auer in Lenz, a že po prvem krogu se je na čelo prebil Avstralec John Dodds. Prvega mesta vse do konca tekme ni več izpustil iz rok. Toda 5000 dinarjev, kolikor znaša nagrada za absolutni rekord proge, je pospravil Švicar madžarskega porekla Gyula Marsovszky. V šestem krogu, potem ko se je s svojim novim, izredno hitrim strojem znamke Linto prebil od enajstega na drugo mesto, so časomerilci firme Omega sporočili: 144,000 km/h! Kmalu zatem je novopečeni junak škofjeloške steze na ovinku pri Lipici lažje padel. Možnosti, da bi morda še utegnil ujeti vodečega, so tako splavale po vodi in Švicar je čez čas odstopil.

REZULTATI: 1. John Dodds (AUS) — 28:47;86 (140,057 km/h); 2. Keith Turner (NZ) — 28:54;42 (139,527 km/h); 3. Karl Auer (A) — 29:17,80 (137,672 km/h); 4. Marice Hawthorne (VB) — 29:29;02 (136,798 km/h), itd.

SVETOVNA ELITA PRIKOLICARJEV

Od štirinajstih prikoličarskih parov, kolikor smo jih videli pri delu minulo nedeljo, je nastopila tudi sedmerica trenutno najbolje uvrščenih na svetu. Premočno, brez večjih težav, sta zmagala Klaus Enders in Ralf Engelhardt pred dvojico Georg Auerbacher — Herman Hann (vsi ZRN). Tudi Siegfried Schauzu — Horst Schneider se je odlično boril in šele v zadnjih dveh krogih moral priznati premoč rojakoma Auerbacherju in Hannu.

REZULTATI: Enders — Engelhardt (ZRN) — 24:36;51 (131,661 km/h); 2. Auerbacher — Hann (ZRN) — 24:45;55 (130,680 km/h); 3. Schauzu — Schneider (ZRN) — 24:52;80 (130,225 km/h); 4. Butscher — Huber (ZRN) — 24:59;19, itd. V drugem krogu sta kasnejša zmagovalca s 135,678 km/h izboljšala stari kategorijski rekord sedaj že pokojne dvojice Attenberger — Schillinger (131,068 km/h).

Organizacija letošnje dirke za Veliko nagrado Loke je bila odlična. Razen težav z nediscipliniranimi gledalci, ki kot kaže še niso dorasli takšni prireditvi, je vse minilo v najlepšem redu. **I. Guzelj**